

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2016.7.5.
COM(2016) 450 final

2016/0208 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára
való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv és a 2009/101/EK
irányelv módosításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

{ SWD(2016) 223 final }

{ SWD(2016) 224 final }

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Ez a javaslat olyan intézkedéssorozatot vázol fel, amelynek célja a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem javítása, valamint a pénzügyi ügyletek és a gazdasági társaságok fokozott átláthatóságának biztosítása a megelőzésre irányuló hatályos uniós jogi keret, konkrétan az (EU) 2015/849 irányelv¹ (a továbbiakban: a pénzmosás elleni negyedik irányelv) keretében. A javaslat emellett meghatározza az ezen intézkedésekből következő, a 2009/101/EK irányelvben² foglalt releváns társasági jogi szabályokat érintő egyes változásokat.

A pénzmosás elleni frissített szabályok 2015. májusi elfogadása jelentős lépés volt afelé, hogy az EU hatékonyabban tudjon fellépni a bűncselekményekből származó pénzek tisztára mosásával és a terrorista tevékenységek finanszírozásával szemben.

A terrorista veszély azonban a közelmúltban tovább fokozódott és átalakult. Ezzel egyidejűleg a technológiai és kommunikációs vívmányokat kiaknázó, globálisan összekapcsolt pénzügyi rendszerben egyszerű elrejtteni és világszinten mozgatni a pénzeszközöket, hiszen könnyen és gyorsan létrehozhatók határokon és joghatóságokon átívelően egymásra épülő, csak papíron létező postafiókcségek, amelyek egyre inkább megnehezítik a pénz útjának követését. A pénzmosásban részt vevők, az adókijátszók, a terroristák, a csalók és más bűnözők egyaránt el tudják tüntetni nyomaikat ilyen módon.

A szilárd pénzügyi rendszer – megfelelő vizsgálati és elemzési eszközök megléte esetén – a rendellenes ügylettípusok felfedése révén hozzájárulhat a terroristák és bűnözők kapcsolatainak, hálózatainak és az ebből adódó fenyegetéseknek a jobb megértéséhez, és valamennyi érintett illetékes hatóság számára lehetővé teheti a releváns megelőző intézkedések végrehajtását. Mindazonáltal továbbra is hiányosságok tapasztalhatók a terroristák által alkalmazott számos pénzügyi eszköz felügyelete terén: a készpénztől és a kulturális műtárgyak kereskedelmétől kezdve a virtuális fizetőeszközökön át a nem névre szóló, előre fizetett kártyákig. A jelenlegi javaslat arra törekszik, hogy kezelje ezeket a hiányosságokat, ugyanakkor megkímélje a hétköznapi törvénytisztelő polgárokat és vállalkozásokat a fizetések és a pénzügyi piacok működésének szükségtelen akadályaitól, és így egyensúlyt teremtsen a biztonság fokozása iránti igény és az alapvető jogok – köztük az adatvédelem – és a gazdasági szabadságok védelmének igénye között.

Ezzel egyidejűleg a terrorizmusfinanszírozás kérdésein túlmenően lényeges hiányosságok kerültek felszínre a világszerte megvalósuló pénzügyi ügyletek átláthatóságát illetően is, amelyek azt mutatják, hogy sok esetben offshore joghatósági területeken közvetítő szervezetek működnek, amelyek megfelelően távol tartják egymástól a tényleges tulajdonost

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2015. május 20-i (EU) 2015/849 irányelve a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács 2009. szeptember 16-i 2009/101/EK irányelve az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 48. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról (HL L 258., 2009.10.1., 11. o.).

és a birtokában lévő eszközöket, és gyakran adókikerülési vagy adókijátszási célt szolgálnak. Ez a javaslat arra irányul, hogy megakadályozza a pénzeszközök nagyszabású elrejtését – mivel az visszavetheti a pénzügyi bűnözés elleni küzdelem hatékonyságát –, valamint nagyobb mértékű vállalati átláthatóságot biztosítson, hogy a társaságok vagy egyéb, társulás jellegű jogi megállapodások tényleges tulajdonosainak kiléte ne maradjon rejtve.

A Bizottság az európai biztonsági stratégiában³ prioritásként jelölte meg a terrorizmus kezelését célzó uniós jogi keret továbbfejlesztését. A Bel- és Igazságügyi Tanács 2015. november 20-i⁴, a Gazdasági és Pénzügyi Tanács 2015. december 8-i⁵, valamint az Európai Tanács 2015. december 18-i⁶ következtetései egyaránt hangsúlyozták, hogy a pénzmosás elleni negyedik irányelvben bevezetett javításokra építve meg kell erősíteni az e területen folytatott munkát.

2016. február 2-án a Bizottság előterjesztette a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról szóló cselekvési tervet⁷, amely két fő cselekvési ágra összpontosít: az egyik a terroristák felderítése a pénzmozgások követése révén, valamint annak megakadályozása, hogy pénzeszközöket vagy más eszközöket mozgassanak; a másik pedig a terrorszervezetek által használt bevételforrások elvágása, elsősorban pénzszerzési kapacitásuk megcélzása útján. A cselekvési terv számos célzott operatív és jogalkotási intézkedés – köztük a jelenlegi javaslat – mielőbbi végrehajtását irányozta elő.

2016. február 12-én a Gazdasági és Pénzügyi Tanács felkérte a Bizottságot, hogy a lehető legrövidebb időn belül – de legkésőbb 2016 második negyedévében – terjessze elő a pénzmosás elleni negyedik irányelv módosítására irányuló javaslatát. 2016. április 22-én az Ecofin Tanács nem hivatalos ülése is fellépést szorgalmazott, különösen a tényleges tulajdonosok nyilvántartásának szélesebb körű hozzáférése, a bizalmi vagyonkezelés bejelentésére vonatkozó követelmények tisztázása, a tényleges tulajdonosok nemzeti nyilvántartásainak gyorsabb összekapcsolása, a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk automatikus cseréjének elősegítése, valamint az ügyfél-átvilágítás szabályainak megerősítése érdekében⁸. Az Európai Parlament már 2015. december 16-i állásfoglalásában⁹ rámutatott, hogy a társaságiadó-politikák átláthatóságának, összehangolásának és konvergenciájának javítása hatékony keretet nyújt a vállalkozások közötti tisztességes verseny garantálásához az Unióban, és megvédi az állami költségvetéseket a hátrányos következményektől.

A pénzmosás elleni negyedik irányelv javasolt felülvizsgálata a globális fejleményekhez is illeszkedik. Nemzetközi szinten az ENSZ Biztonsági Tanácsa a 2199 (2015) és a 2253 (2015) határozatában intézkedéseket sürgetett annak megakadályozása érdekében, hogy a terrorista csoportok hozzáférést nyerjenek a nemzetközi pénzügyi szervezetekhez. Emellett a G20-

³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai biztonsági stratégia, COM(2015) 185 final.

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2015/11/20-jha-conclusions-counter-terrorism/>

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2015/12/08-ecofin-conclusions-corporate-taxation/>

⁶ <http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2015/12/18-euco-conclusions/>

⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Cselekvési terv a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról, COM(2016) 50 final.

⁸ <http://english.eu2016.nl/documents/publications/2016/04/22/informal-ecofin---line-to-take-nl-presidency>.

⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0457+0+DOC+XML+V0/HU>

csoport 2016. április 18-i nyilatkozatában felkérte a Pénzügyi Akció Munkacsoportot (FATF) és az adóügyi átláthatósággal és információcserével foglalkozó globális fórumot, hogy terjesszenek elő kezdeti javaslatokat az átláthatóságra – többek között a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkra és azok nemzetközi cseréjére – irányadó nemzetközi standardok érvényesítésének javítása érdekében.

A hatékony felügyelet és végrehajtás elengedhetetlen a pénzmosás, a terrorizmusfinanszírozás és általában véve a bűncselekmények megelőzéséhez. A Bizottság nyomon követi az uniós követelmények nemzeti jogba való helyes átültetését, illetve azok tagállamok általi, hatékony gyakorlati végrehajtását.

- **A javaslat összhangja a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

2015. május 20-án elfogadásra került a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem felülvizsgált keretrendszere, amely a pénzmosás elleni negyedik irányelvből és a pénzátutalásokat kísérő adatokról szóló (EU) 2015/847 rendeletből áll.

A pénzmosás elleni negyedik irányelv átültetésének határideje és az (EU) 2015/847 rendelet hatálybalépésének időpontja 2017. június 26. A Bizottság mindazonáltal a pénzmosás elleni negyedik irányelv korábbi átültetésére ösztönzi a tagállamokat, és a jelenlegi javaslat értelmében az átültetés határideje 2017. január 1-jére módosul. A javasolt módosítások olyan kiválasztott kérdéseket érintenek, amelyek kezelésére a tagállamok már most is felszólíthatók a pénzmosás elleni negyedik irányelv rendelkezéseinek átültetésére irányuló, folyamatban lévő eljárás keretében. Valamennyi intézkedés a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem jelenlegi rendszerének hatékonyabbá tételét és koherens kiegészítését célozza. A javasolt szabályok tehát a pénzmosás elleni negyedik irányelv átültetése és végrehajtása (központi nyilvántartások létrehozása) terén szerzett tagállami tapasztalatokra épülnek, megválaszolják a szabályokat ténylegesen alkalmazó szereplők kérdéseit (új kötelezett szolgáltatók kijelölése, a nemzeti pénzügyi információs egységek hatásköreinek megerősítése, a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokra vonatkozó megközelítés harmonizálása), valamint tükrözik a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén jelentkező legújabb tendenciákat (a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk hozzáférhetőségének javítása). A javaslat így olyan keretet hoz létre, amely lehetővé teszi a korszerű és a jelenlegi kihívások kezelésére alkalmas tagállami nemzeti jogrendek megteremtését. A tagállamok – korábbi kötelezettségvállalásaikból adódóan – rendelkeznek az új rendelkezések átültetésének felgyorsításához szükséges eszközökkel.

Ez a javaslat számba veszi a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzését szolgáló tagállami jogi és intézményi kereteket, illetve gyakorlatokra vonatkozó meglévő értékelési mechanizmusok keretében a Bizottság által kidolgozott megállapításokat és értékeléseket. A javaslat alapját a pénzmosás elleni negyedik irányelv átültetésével összefüggésben a Bizottsággal megosztott adatok képezik. A javasolt módosítások szintén figyelembe veszik a hatályos tagállami jogalkalmazási szabályokról készült releváns tanulmányokat és jelentéseket (elsősorban a 2009-ben és 2012-ben készületeket), az összes újonnan bevezetett nemzetközi követelményt (különösen a felülvizsgált FATF-ajánlásokat), valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 258. cikke szerint indított kötelezettségzegési eljárások során eddig összegyűjtött információkat. Ezen túlmenően az átfogó és pontos helyzetkép kialakítása érdekében a Bizottság figyelembe vette a pénzügyi felügyelet terén folytatott nemzetközi együttműködés keretében elérhető adatokat is.

Ami a jogérvényesítést illeti, a javaslat a meglévő pénzmosás elleni szabályok végrehajtása során szerzett tapasztalatokra épít, és nagyobb hangsúlyt fektet a hatályos szabályok

végrehajtására. A javaslat az irányelv helyes átültetésének és a tagállami nemzeti rendszerek hatékonyságának szoros nyomon követésére irányuló bizottsági kötelezettségvállalást tükrözi. E tekintetben a Bizottság az FATF által már elvégzett munkára (a partneri felülvizsgálati eljárásokra) fog építeni, vagy a tagállamok által készített nemzeti kockázatértékeléseket fogja felhasználni a hatékonyság felmérésének alapjaként.

Végül, ami a társasági jogot és a 2009/101/EK irányelvet illeti, az irányelv tagállami átültetése már megtörtént. A 2009/101/EK irányelv javasolt módosításaival a társaságok és bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók egyértelműen meghatározott kategóriájára alkalmazandó új szabályrendszer jön létre, amely tükrözi és kiegészíti a felülvizsgált pénzmosás elleni negyedik irányelvben foglalt szabályokat, és a vállalati átláthatóság fokozására törekszik. Ebből adódóan az új szabályokat – mivel alkalmazási körük eltérő – bele kell foglalni a 2009/101/EK irányelvbe, ezáltal biztosítva a pénzmosás elleni negyedik irányelvre történő szükséges keresztivatkozásokat.

- **A javaslat összhangja egyéb uniós szakpolitikákkal**

A pénzmosás elleni negyedik irányelv (és a 2009/101/EK irányelv) javasolt módosításai összhangban állnak az Unió szakpolitikai céljaival, különösen az alábbiak vonatkozásában:

- a büntetőjogi keret, a terrorista csoportokhoz kapcsolódó bűncselekmények és különösen a terrorizmusfinanszírozás bűncselekménnyé nyilvánítását illetően – a terrorizmus elleni küzdelemlről szóló irányelvre irányuló javaslatban¹⁰ foglaltak szerint –, valamint az Unió által az Európa Tanács terrorizmus megelőzéséről szóló egyezményéhez csatolt kiegészítő jegyzőkönyv aláírásával vállalt kötelezettségek;
- az Unió-szerte biztonságosabb és innovatívabb fizetési szolgáltatásokat létrehozó egységes pénzforgalmi piac, nevezetesen az (EU) 2015/2366 irányelvben¹¹ és az (EU) 2015/751 rendeletben¹² foglalt szabályok;
- a pénzügyi számlákkal kapcsolatos ügyfél-átvilágítást létrehozó és az adózás területén (a globális standard végrehajtása által) a számlainformációk automatikus cseréjét lehetővé tevő jogi keret a 2014/107/EU irányelvvel¹³ módosított 2011/16/EU irányelvben előírtak szerint;
- az unióbeli hatékony online magán- és közszolgáltatások, elektronikus üzletvitel és elektronikus kereskedelem kerete, a 910/2014/EU rendeletben¹⁴ meghatározottak szerint;
- a megreformált adatvédelmi rendszer, amely az (EU) 2016/679 rendeleten¹⁵ és az (EU) 2016/680 irányelven¹⁶ alapul, és összhangban áll az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatával;

¹⁰ COM(2015) 625 final.

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 irányelve a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2015. április 29-i (EU) 2015/751 rendelete a kártyaalapú fizetési műveletek bankközi jutalékairól.

¹³ A Tanács 2014. december 9-i 2014/107/EU irányelve a 2011/16/EU irányelvnek az adózás területére vonatkozó kötelező automatikus információcsere tekintetében történő módosításáról (HL L 359., 2014.12.16., 1. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-i 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

- a digitális egységes piac, az „Európai digitális egységes piaci stratégia” című bizottsági közleményben¹⁷ meghatározottak, illetve a 910/2014/EU rendeletben¹⁸ (eIDAS rendelet) foglalt, az elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításra és bizalmi szolgáltatásokra vonatkozó konkrét rendelkezések szerint;
- fogyasztóvédelem és a pénzügyi kirekesztés felszámolása;
- a Bizottság által kitűzött, az átláthatóságot tovább növelő intézkedésekről, valamint az adócsalás és az adókikerülés elleni küzdelemről szóló közleményben¹⁹ ismertetett célok.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Ez a javaslat a pénzmosás elleni negyedik irányelv és a 2009/101/EK irányelv módosítására irányul. Ebből adódóan jogalapja az EUMSZ 114. és 50. cikke, amelyek a módosításra szánt jogi aktusok jogalapját képezik.

• Szubszidiaritás

A javaslat céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, azok uniós szinten – az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében rögzített szubszidiaritás és arányosság elvének megfelelően – jobban megvalósíthatók. A javaslat nem lépi túl a célkitűzéseinek eléréséhez szükséges mértéket. A pénzmosás elleni negyedik irányelv és a 2009/101/EK irányelv hatályos szabályaival összhangban a jelen javaslat értelmében a tagállamoknak jogukban áll az uniós jogban előírtaknál szigorúbb intézkedéseket elfogadni, illetve fenntartani.

A pénzügyi rendszer számára a terrorizmusfinanszírozás megakadályozását lehetővé tevő meglévő jogi keretet uniós szinten alakították ki. A meglévő jogi keret továbbfejlesztése nem valósítható meg a tagállamok önálló fellépése révén. A pénzmosás elleni negyedik irányelv elfogadásával összefüggésben sor került a szubszidiaritás alapos ellenőrzésére. Mivel a szervezett bűnözés és a terrorizmus finanszírozása hátrányosan érintheti a pénzügyi szektor stabilitását és hírnevét, és veszélyeztetheti a belső piacot, a csupán nemzeti szinten elfogadott intézkedések bármelyike káros hatással lehet az EU egységes piacára: a tagállamokat felölölő, a pénzügyi rendszer védelmét célzó összehangolt szabályok hiánya ellentmondhat a belső piac működési logikájának, és a belső piac fragmentációjához vezethet. A terrorista veszély határokon átnyúló jellegéből adódóan a javasolt szabályok hatályának uniós szinten megfelelően összehangoltnak, koherensnek és következetesnek kell lennie, hogy az új szabályrendszer valóban eredményes legyen.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/680 irányelve a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

¹⁷ COM(2015) 192 final.

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-i 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 257., 2014.8.28., 73. o.).

¹⁹ COM(2016) 451.

Ezen túlmenően ha valamely tagállam nem rendelkezik kellően hatékony pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni kerettel, a bűnözők visszaélhetnek a helyzettel, és ez más tagállamokra nézve is következményekkel járhat. Éppen ezért fontos egy uniós szintű, harmonizált keret megléte, hiszen a jogellenesen szerzett pénz és a terrorizmusfinanszírozás nagymértékű áramlása alááshatja a pénzügyi szektor stabilitását és hírnevét.

A gazdasági szereplők széles köre – köztük a vállalkozások és a vállalkozásnak minősülő bizalmi vagyonkezelési konstrukciók – tekintetében fokozott átláthatóságot előíró, világosan megfogalmazott szabályok túlmutatnak a belső piac működésével kapcsolatos elméleti hiányosságok orvoslásán. A belső piac működési zavarainak kockázata kézzelfogható: minden tagállamot közvetlenül érint, hogy a bűnözők és szövetségeseik soha nem látott mértékű és egyre fokozódó erőfeszítéseket tesznek a bűncselekményből származó jövedelmek eredetének elrejtésére, illetve a jogszerűen vagy jogszerűtlenül szerzett pénzeszközök terrorista célokra való felhasználására.

- **Arányosság**

A javasolt módosítások az arányosság elvének megfelelően a terrorizmusfinanszírozás kezelésére és a vállalati átláthatóság fokozására vonatkozó célkitűzés eléréséhez szükséges mértékűre korlátozódnak, és jelenleg is hatályban lévő szabályokra épülnek.

A javaslat célkitűzéseinek elérése érdekében mérlegelhető alternatív intézkedések részletes leírása a javaslatához csatolt hatásvizsgálatban olvasható.

Különös tekintettel a bank- és fizetésszámla-tulajdonosoknak a pénzügyi információs egységek általi, időben történő azonosítására, több lehetőség közül a legmegfelelőbbet vettük számításba: a tagállamok változatlanul szabadon választhatnak központi banki nyilvántartás vagy adat-visszanyerési rendszer létrehozása között, attól függően, melyik megoldás illeszkedik jobban meglévő keretrendszerükbe. Hasonlóképpen, a kötelezett szolgáltatók által a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal szemben kötelezően alkalmazandó fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket illetően a választható lehetőségek közül az tekintendő a leginkább arányosnak, amelyik uniós szintű harmonizált megközelítést biztosít, és ezzel egyidejűleg garantálja a vállalt nemzetközi kötelezettségek teljesítését.

A virtuális és törvényes fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók kötelezett szolgáltatóként való kijelölése tekintetében a javasolt módosítások tiszteletben tartják az arányosság elvét. Annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok nyomon követhessék a virtuális fizetőeszközökben végrehajtott gyanús ügyleteket, ugyanakkor az ilyen fizetőeszközök által kínált innovatív előnyök is megmaradjanak, helyénvaló, hogy a virtuális fizetőeszközökhöz való hozzáférést ellenőrző valamennyi „kapuőr” szolgáltató – különösen a virtuális pénzváltó platformok és a pénztárca-szolgáltatók – a pénzmosás elleni negyedik irányelv értelmében kötelezett szolgáltatónak minősüljön. A javasolt intézkedés figyelembe veszi egyrészt a pénzügyi információk töredezettségét, másrészt pedig a pénzügyi információs egységek, illetve a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén illetékes hatóságok részéről az ezen információkhoz való közvetlen és gyors hozzáférés hiányát. Emellett a rendelkezésre álló információknak pontosnak kell lennie (elég pontosnak ahhoz, hogy elkerülhető legyen a nem megfelelő személyek megcélzása), és az ahhoz szükséges mértékűre kell korlátozódnia (arányosság), ami a pénzügyi információs egységek, illetve a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén illetékes hatóságok számára lehetővé teszi valamennyi bank- és fizetési számla hozzákapcsolását a megfelelő számlatulajdonoshoz, meghatalmazotthoz, illetve tényleges tulajdonoshoz.

Ami az előre fizetett eszközöket illeti, el kell ismerni, hogy egyértelmű társadalmi érdeket képviselnek, mivel egyes tagállamokban a szociális ellátás kifizetésére használatosak, így az arányosság elve megköveteli a pénzügyileg kiszolgáltató személyek igényeinek megfelelő figyelembevételét. A javasolt intézkedések ennek megfelelően a pénzügyi kirekesztés felszámolásának előmozdítására törekednek, és az ilyen előre fizetett kártyák továbbra is a bankszámla helyettesítő termékeként működhetnek. Emellett, mivel egyensúlyt kell teremteni az egyének részéről a fizetés anonimitására irányuló igény és a gyanús ügyletek hatékony nyomon követésére vonatkozó követelmény között, továbbá a nem névre szóló, előre fizetett eszközökkel lebonyolított, nem gyanús ügyletek átlagos mennyiségére utaló legfrissebb piaci tendenciákra és adatokra való tekintettel helyénvaló és arányos intézkedés a pénzmosás elleni negyedik irányelv szerint az ügyfél-átvilágítás hatályán kívül eső ügyletekre vonatkozó küszöbértékek csökkentése.

Az arányosság a jogi személyek (társaságok, bizalmi vagyonkezelési konstrukciók, társulás jellegű jogi megállapodások) tényleges tulajdonosára vonatkozó információk átláthatósága tekintetében is biztosított. A jogvédők és a nem kormányzati szervezetek jogos igényeinek átfogó elemzése, az üzleti kapcsolatok átláthatóságának fokozása iránti igény, az e területre vonatkozó jogi normák és különösen a magánélet védelmére és az adatvédelemre vonatkozó valamennyi szabály alapján indokolt tehát, hogy a bizalmi vagyonkezelési tevékenységet üzletszerűen, nyereségszerzés céljából folytató jogi személyek kategóriái egyértelműen különüljenek el az egyéb kategóriáktól. Az első kategóriába tartozó jogi személyek tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk egy szűk köréhez való nyilvános hozzáférés biztosítása jogszerű és arányos intézkedés, míg a második kategória esetében a tényleges tulajdonosra vonatkozó információkat kizárólag a jogos érdekekkel fellépő személyekkel és szervezetekkel helyénvaló megosztani.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A jelenlegi javaslat a pénzmosás elleni negyedik irányelv és a 2009/101/EK irányelv módosítására irányul, ezért típusát tekintve irányelv.

Más alternatív – jogi vagy operatív – eszközökkel nem érhető el a javaslat célja, nevezetesen a pénzügyi rendszer számára a terrorizmusfinanszírozás megakadályozását lehetővé tevő hatályos keret javítása, illetve a vállalati átláthatóságra vonatkozó uniós szintű, harmonizált szabályok biztosítása.

3. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A Bizottság a jelen kezdeményezéssel kapcsolatos szakpolitikai ciklus egésze során arra törekedett, hogy célzott konzultációsorozat (kétoldalú kapcsolatok, érdekelttel és szakértőkkel való találkozók, írásbeli konzultációk) révén biztosítsa az érdekelt felek széles körű részvételét.

A terrorizmusfinanszírozást illetően az alábbi szereplőkkel került sor konzultációra:

- a tagállamok és a tagállami közigazgatási szervek képviselői;
- európai parlamenti képviselők;

- a pénzforgalmi szolgáltatások ágazatának képviselői (fizetési kártya-rendszerek, előre fizetett kártyák kibocsátói, egy reprezentatív szövetség);
- a virtuális fizetőeszközök piacának releváns szereplői: pénzváltó platformok, pénztárca-szolgáltatók, a virtuális fizetőeszközök ágazatában érdekelt felek reprezentatív csoportja;
- a banki és pénzügyi ágazatba tartozó érdekelt felek;
- pénzügyi információs egységek (uniós FIU-platform);
- az Europol;
- fogyasztóvédelmi szervezetek;
- az európai adatvédelmi biztos.

A Bizottság adatgyűjtés céljából számos kérdőívet/felmérést küldött ki. 2015 decemberében a tagállamok (pénzügyi információs egységek és közigazgatási szervek) felkérést kaptak a terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos, közösen megállapított problematikus területek feltérképezésére, ami a szakpolitikai vélemények megismerését és az adatgyűjtést szolgálta. Valamennyi tagállam 2016. január 22-ig megküldte válaszáat. A kérdőív az alábbiakra tért ki: a nemzeti hatóságok által a feltehetőleg terrorista tevékenységek felderítése és értékelése céljából végzett adatgyűjtés, illetve ezen információk felhasználásának módja; a bank- és fizetési számlákra vonatkozó nemzeti központi nyilvántartás vagy más hasonló mechanizmusok – például központi adat-visszanyerési rendszerek – meglétének feltérképezése, valamint annak felmérése, hogy a nemzeti hatóságok milyen mértékben tudják felhasználni ezt az információt a terrorizmusfinanszírozás felderítése céljából; az előre fizetett eszközök és a virtuális fizetőeszközök piaci struktúrájának és esetleges nemzeti szintű szabályozásának vizsgálata, valamint ezen eszközök terrorizmusfinanszírozási célú felhasználásának mértéke; a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokból származó pénzforgalom fokozott átvilágítási intézkedések/ellenintézkedések révén történő kezelése.

Ami a pénzügyi ügyletek és a gazdasági társaságok átláthatóságának javítása érdekében javasolt módosításokat illeti, azok összhangban állnak az Ecofin Tanács 2016. április 22-i nem hivatalos ülésén a tagállamok által kinyilvánított véleményekkel, ugyanakkor választ adnak a közigazgatási együttműködésről szóló 2014/107/EU irányelv átültetésével kapcsolatos szemináriumokon a tagállami illetékes hatóságok képviselői által megfogalmazott kérdésekre is.

• **Hatásvizsgálat**

A hatásvizsgálat az Unió és a nemzetközi szervezetek – köztük az Európai Bankhatóság (EBH), az Európai Központi Bank (EKB), az Europol, a Nemzetközi Fizetések Bankja és az FATF – által kiadott releváns jelentésekre épül. Emellett a nemzetközi médiában nyilvánosságra hozott adatokra is támaszkodik.

A hatásvizsgálat az alábbiakkal foglalkozik:

- (1) A homályos és összehangolatlan ügyfél-átvilágítási követelmények miatt nem hatékony a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő gyanús ügyletek nyomon követése;
- (2) A hatóságok nem követik nyomon kielégítően a virtuális fizetőeszközben végrehajtott gyanús ügyleteket, és nem képesek az ügyleteket konkrét személyekhez kapcsolni;

- (3) A nem névre szóló, előre fizetett eszközökkel összefüggő pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat mérséklésére irányuló jelenlegi intézkedések nem kielégítő;
- (4) A pénzügyi információs egységek korlátokba ütköznek a kötelezett szolgáltatók birtokában lévő információkhoz való időben történő hozzáférés, illetve ezen információk megosztásának biztosítása terén;
- (5) A pénzügyi információs egységek egyáltalán nem vagy csak késve férnek hozzá a bank- és fizetésiszámla-tulajdonosok kielátére vonatkozó információkhoz.

Sor került az azonosított problémák kezelését célzó nem jogalkotási megoldások értékelésére. A Bizottság i. kidolgozhatná a FIU-platform keretében jelenleg zajló feltérképezés során azonosított gyakorlati akadályok leküzdésére vonatkozó bevált gyakorlatokat; ii. ajánlásokat fogalmazhatna meg a tagállamok számára („tartsd be vagy indokold meg” alapon) a jelenleg zajló nemzetközi kockázatértékelés keretében azonosított pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok mérséklése érdekében; valamint iii. megerősíthetné a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó nemzetközi fórumokban való szerepvállalását az e stratégiai területen folytatott együttműködés és információcsere javítása érdekében.

A Bizottság a konkrét szabályozási rendelkezések kidolgozásának szükségességét tartotta fenn kulcsfontosságú és a lehető legmegfelelőbb lehetőségként.

A kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokra vonatkozó uniós szakpolitika hatékonyságának fokozása tekintetében három szabályozási lehetőséget vizsgáltak meg. A fenntartott lehetőség a pénzmosás elleni negyedik irányelv olyan irányú módosítása, hogy bevezetik a kötelezett szolgáltatók által alkalmazandó fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések előíró jellegű jegyzékét, amelyhez a Bizottság által kiemelt kockázatként megjelölt harmadik országokkal való kapcsolatokban alkalmazható ellenintézkedések szemléltető jegyzéke társul.

A virtuális fizetőeszközökben lebonyolított gyanús ügyletek felderítésének javítása tekintetében hat szabályozási lehetőséget vizsgáltak meg. A fenntartott lehetőség több eszközt ötvöz, konkrétan: i. a virtuális pénzváltó platformokra és ii. a letétkezelő pénztárca-szolgáltatókra is kiterjeszti az irányelv hatályát, ugyanakkor iii. több időt biztosít a virtuális fizetőeszközöket használók önkéntes önazonosítási rendszerére vonatkozó lehetőségek mérlegelésére.

Ami a nem névre szóló, előre fizetett eszközökkel való visszaélések csökkentését illeti, öt szabályozási lehetőséget vizsgáltak meg. A fenntartott lehetőség több eszközt ötvöz, konkrétan: i. korlátozza a feltölthető és nem feltölthető előre fizetett kártyák online használatának anonimitását, valamint ii. a jelenlegi 250 EUR-s küszöböt 150 EUR-ra csökkenti a nem névre szóló, előre fizetett kártyák személyes használata esetében.

A pénzügyi információs egységek számára a kötelezett szolgáltatók birtokában lévő információkhoz való hozzáférés és ezen információk megosztásának javítása érdekében két szabályozási lehetőséget vizsgáltak meg. A fenntartott lehetőség a pénzügyi információs egységek jogi kötelezettségeinek további tisztázása azáltal, hogy a pénzmosás elleni negyedik irányelv szövegét összehangolják az arra vonatkozó legfrissebb nemzetközi standardokkal, hogy a pénzügyi információs egységeknek milyen hatáskörökkel kell rendelkezniük a kötelezett szolgáltatóktól való további információkérés terén.

A pénzügyi információs egységek (és potenciálisan a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén tevékenykedő más illetékes hatóságok) számára a bank- és fizetésiszámla-tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való időben

történő hozzáférést biztosító hatékony mechanizmust illetően három szabályozási lehetőséget vizsgáltak meg. A fenntartott lehetőség egy tagállami szintű automatizált központi mechanizmus – például központi nyilvántartás vagy elektronikus adat-visszanyerési rendszer – bevezetése, amely lehetővé teszi a számlatulajdonosok gyors azonosítását. A pénzügyi információs egységek és adott esetben a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni közdelem terén tevékenykedő más illetékes hatóságok közvetlenül hozzáférnének ehhez a mechanizmushoz.

A hatásvizsgálat második része kifejezetten az átláthatóság hiányából fakadó problémákkal, illetve a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés javítását célzó intézkedésekkel foglalkozik.

Elsőként azt a problémát igyekeztek orvosolni, hogy nem következetes a meglévő ügyfelek, például a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók, az egyéb, társulás jellegű jogi megállapodások és a jogi személyek – például alapítványok – tényleges tulajdonosainak nyomon követése. Ez lehetővé teszi a közigazgatási együttműködésről szóló 2011/16/EU irányelvben foglalt, átláthatóságra vonatkozó hatályos uniós normák megkerülését és a jogszerűtlenül szerzett pénz elrejtését, és uniós szinten új szabályok bevezetését teszi szükségessé.

A második vizsgált kérdés a jogi személyek tényleges tulajdonosairól készült nyilvántartások nyilvánossága és átláthatósága. A pénzmosás elleni negyedik irányelv már jelenleg is tartalmaz a jogi személyek és társulás jellegű jogi megállapodások tényleges tulajdonosainak azonosítására, az ezzel kapcsolatos információk tárolására és az információk hozzáféréseinek különböző szintjeire vonatkozó kötelezettségeket. Az ilyen információk nyilvántartásának és hozzáférhetőségének javítása érdekében a hatásvizsgálat több lehetőséget tekintett át i. a jelenlegi rendszer fenntartásától kezdve ii. a pénzmosás elleni negyedik irányelvben meghatározott opcionális rendszer kötelezővé tételén keresztül iii. az információ nyilvános hozzáférhetőségének biztosításáig. A költségek, a hatások és a legitimitás szempontjából legmegfelelőbbnek ítélt lehetőség az, hogy a tagállamok számára előírják a társaságok és vállalkozásnak minősülő bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók, illetve egyéb, társulás jellegű jogi megállapodások tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk nyilvántartás formájában való közzétételét, ugyanakkor a vállalkozásnak nem minősülő bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók és más jogi megállapodások tekintetében továbbra is fenntartják a hozzáféréshez fűződő jogos érdek igazolásának szükségességét.

A hatásvizsgálat ezen túlmenően azzal az igénnyel is foglalkozik, hogy hozzák létre az Unióban alapított valamennyi bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk koherens és egységes nyilvántartásba vételi rendszerét. A jelenlegi helyzet és a pénzmosás elleni negyedik irányelv szerinti nyilvántartási rendszer alkalmazása során tapasztalt gyakorlati problémák részletes elemzéséből kiindulva több lehetőséget vizsgáltak meg: i. a jelenlegi rendszer fenntartása; ii. nyilvántartásba vétel az irányadó jog szerinti joghatóságban; valamint iii. nyilvántartásba vétel az igazgatás szerinti joghatóságban. Legelőnyösebb és legegyszerűbb lehetőségként a iii. lehetőséget tartották fenn, amit a következő indokok is alátámasztanak: a tagállamok szempontjából ez jelenti a legkevesebb terhet, és ennek alkalmazása a legegyszerűbb.

• Alapvető jogok

Az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájában meghatározott jogokat, szabadságokat és elveket.

A javasolt intézkedések olyan jogi rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek megfelelően kezelik a pénzügyi bűncselekményekkel kapcsolatos kockázatokat, a folyamatosan változó terrorista veszélyt és a fokozott átláthatóság iránti igényt. Ezek az intézkedések elősegítik a terrorista támadások kockázatának kezelését és csökkentését. Az intézkedések végső célja a pénzügyi rendszer védelme, ám egyúttal arra is irányulnak, hogy garantálják a fokozott biztonság iránti igény és az alapvető jogok – köztük az adatvédelem – és a gazdasági szabadságok védelme iránti igény közötti egyensúly valamennyi biztosítékát.

A Chartában foglalt alapvető jogok közül e javaslat szempontjából a következők bírnak kiemelkedő jelentőséggel: a magán- és családi élethez való jog (a Charta 7. cikke), a személyes adatok védelme (a Charta 8. cikke), valamint a vállalkozás szabadsága (a Charta 16. cikke).

A pénzmosás elleni negyedik irányelv hatályának a virtuális pénzváltó platformokra való kiterjesztését alaposan megvizsgálták a magánélethez való jog és a személyes adatok védelme szempontjából. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet szolgáló jogszabályok előírják a kötelezett szolgáltatók számára, hogy ismerjék ügyfeleiket – és bizonyos egyéb személyeket is, akik nem feltétlenül tartoznak ügyfeleik közé (pl. a tényleges tulajdonosokat) –, és mérjék fel a hozzájuk kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat. A kötelezett szolgáltatóknak e célból személyes adatokat kell gyűjteniük, kezelniük és rögzíteniük, és bizonyos esetekben ezeket az adatokat meg kell osztaniuk egyes közigazgatási szervekkel (például pénzügyi információs egységekkel) vagy az azonos csoportba tartozó magánfelekkel. E követelmények kihatnak a magánszemélyekre, és egyúttal átfogó biztonsági hatással rendelkeznek (közérdek). A javasolt módosítások egyértelműen és arányos módon meghatározzák a kellő biztosítékokat, és ezt a Bizottság szükségesnek tartja a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem hatékonyságának fokozására és az új nemzetközi standardoknak való megfelelésre irányuló célkitűzések eléréséhez. Emellett a virtuális pénzváltó platformok kötelezett szolgáltatóként való megjelölésére vonatkozó javasolt szabályokból adódóan a fogyasztók előreláthatólag előnyösebb helyzetbe kerülnek majd. A virtuális fizetőeszközöket övező anonimitás visszaszorítása segít növelni az ilyen fizetőeszközök jóhiszemű használóinak bizalmát.

A vállalkozás szabadságának tiszteletben tartása iránti igényt szintén megfelelően figyelembe vették, és a javasolt módosítások ugyan hatást gyakorolnak a jelenleg semmilyen ügyfél-átvilágítást nem végző, kötelezett szolgáltatóvá váló piaci szereplőkre, ám a virtuális pénzváltó platformok működtetésére vonatkozó képességet egyáltalán nem érintik.

Az előre fizetett eszközökkel kapcsolatban végzett átvilágítást illetően a pénzmosás elleni negyedik irányelvben előírt küszöbértékek csökkentése biztosítja, hogy az uniós jog tükrözze a nem feltölthető kártyákra vonatkozó jelenlegi piaci gyakorlatot, és ezzel egyidejűleg tartsa tiszteletben az ilyen kártyák használóinak igényeit és jogos érdekeit. A kártyabirtokosok kilétének azonosítása és ellenőrzése csak a javasolt küszöbérték túllépése esetén lenne kötelező, vagy akkor, amikor a kártyát – akár feltölthető, akár nem – online vásárlásra használják.

A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférésre irányadó szigorúbb szabályokat alaposan megvizsgálták a Charta 7. és 8. cikke tiszteletben tartásának biztosítása szempontjából. A javasolt módosítások megfelelő egyensúly kialakítására törekednek egyrészt a magánélet és a személyes adatok védelmének biztosítása, másrészt a pénzügyi és gazdasági tevékenységek átláthatóságának fokozása iránti igény között. A gazdálkodó egységek tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való nyilvános hozzáférés

biztosítása további biztosítékként szolgál azon harmadik felek számára, akik üzleti kapcsolatba kívánnak lépni az ilyen társaságokkal. Ez lehetővé teszi, hogy a civil társadalom – ezen belül például a sajtó vagy a civil társadalmi szervezetek – fokozottan ellenőrizze az információkat, és hozzájárul a gazdasági ügyletek és a pénzügyi rendszer integritásába vetett bizalom megőrzéséhez. A nyilvánosságra hozott adatok köre szigorúan korlátozott, és a tényleges tulajdonosokat kizárólag gazdasági szereplői minőségükben érinti. A javaslat újra meghatározza a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés biztosításának felülvizsgált feltételeit, és világos hozzáférési szabályokat ír elő azáltal, hogy módosítja a társasági jogról szóló első irányelvet (2009/101/EK irányelv²⁰), mely uniós jogszabály lefekteti a társasági okiratok közzétételére és a társaságok által vállalt kötelezettségek érvényességére vonatkozó szabályokat. A bizalmi vagyonkezelési konstrukciókat és a vállalkozásnak minősülő egyéb jogi személyeket illetően az irányelv a „jogos érdek” jelöli meg a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés feltételeként.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincsen az Unió költségvetését érintő vonzata.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Magyarázó dokumentumok**

A pénzmosás elleni negyedik irányelv és a 2009/101/EK irányelv hatályos rendelkezései értelmében a tagállamoktól már jelenleg is megkövetelt dokumentumokon kívül nincs szükség egyéb magyarázó dokumentumokra e javaslat rendelkezéseinek átültetésére vonatkozóan.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A pénzmosás elleni negyedik irányelv módosításai az alábbiakra irányulnak:

A. A virtuális pénzváltó platformok kötelezett szolgáltatóként való megjelölése

Jelenleg a pénzmosás elleni negyedik irányelv 2. cikke határozza meg az irányelv hatálya alá tartozó kötelezett szolgáltatókat. A Bizottság a 2. cikk arra irányuló módosítását javasolja, hogy a kötelezett szolgáltatók jegyzéke kiegészüljön a virtuális pénzváltó platformokkal és a letétkezelő pénztárca-szolgáltatókkal. Jobbiztonsági okokból a javaslat részét képezi a „virtuális fizetőeszköz” fogalom meghatározása is.

Az uniós és nemzetközi szinten nemrégiben végzett elemzések betekintést nyújtottak a virtuális fizetőeszközök működésébe. Számos kockázat is felszínre került, főként a virtuális és törvényes fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók összefüggésében. A virtuális fizetőeszközben végrehajtott ügyletek esetében a hagyományos pénzáttutaláshoz képest nagyobb mértékű az anonimitás, ezért fennáll annak a kockázata, hogy a virtuális fizetőeszközt terrorista szervezetek pénzáttutalásaik elrejtésére használják. További lehetséges kockázati forrást jelent az ügyletek visszafordíthatatlansága, a csalárd műveletek

²⁰

Az Európai Parlament és a Tanács 2009. szeptember 16-i 2009/101/EK irányelve az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 48. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról (HL L 258., 2009.10.1., 11. o.).

kezelésének módja, az iparág nehezen átlátható és technológiailag összetett jellege, valamint a szabályozási biztosítékok hiánya.

Az Unión belül a közigazgatási szervek jelenleg egyáltalán nem követik nyomon a virtuális fizetőeszközökben végzett átutalásokat, mivel sem uniós, sem tagállami szinten nem fektettek le kimondottan a nyomon követés feltételeit megállapító, kötelező erejű szabályokat. A kockázatok megfelelő kezelése érdekében alapvető fontosságú az átváltások és a „kapuőr” szerepet betöltő letétkezelő pénztárca-szolgáltatók működésére vonatkozó szabályozási keret megteremtése, valamint a nyilvánosság számára a virtuális fizetőeszközök különféle rendszereihez való hozzáférés lehetővé tétele. Mivel a pénzmosás elleni negyedik irányelv értelmében kötelezett szolgáltatókról van szó, a pénzügyi intézményekhez hasonlóan a szolgáltatók is kötelesek lesznek megelőző intézkedéseket végrehajtani, és bejelenteni a gyanús ügyleteket.

A javasolt intézkedés nem érinti károsan a virtuális fizetőeszközök alapját képező megosztott könyvelési technológiából származó előnyöket és technológiai hozadékokat. A digitális pénz elektronikus úton történő terjesztése potenciális hatékonysági előnyöket kínál, és a hagyományos készpénzzel ellentétben automatikusan biztosítja az ügyletek nyilvántartását – ami a fizikai készpénz esetében nem mondható el. Ez a javaslat megfelelően figyelembe veszi ezeket az előnyöket, és elismeri, hogy a virtuális fizetőeszközökben olyan innovatív lehetőségek rejlenek, amelyeket kihasználva a kormányok mérsékelhetik az elsősorban papíralapú folyamatokkal összefüggő csalást, korrupciót, hibákat és költségeket. Hasonlóképpen, a javasolt intézkedés arra is tekintettel van, hogy a virtuális fizetőeszközök piaca képes lehet a kormányok és a polgárok közötti kapcsolattartás új és korszerű módjainak megteremtésére az adatmegosztást, az átláthatóságot és a bizalmat illetően, és új megközelítésbe helyezheti az áruk és a szellemi tulajdon tulajdonosainak és eredetének meghatározását.

Adatvédelmi szempontból fontos, hogy új kötelezett hatóságokat jelölnek ki, amelyeknek személyes adatokat kell kezelniük (az ügyfél-átvilágítás során). A közpolitikai megfontolásból bevezetett ezen új kötelezettséget a kötelezett szolgáltatók egyértelmű fogalommeghatározásának beillesztése ellensúlyozza, amelyek tájékoztatást kapnak a rájuk vonatkozó új kötelezettségekről (a személyes pénzügyi adatok online gyűjtéséről és kezeléséről) és a kötelezettségek konkrét adatvédelmi vonatkozásairól.

B. Az ügyletek maximális küszöbértékének csökkentése bizonyos előre fizetett eszközök tekintetében

A pénzmosás elleni negyedik irányelv 12. cikke szerint a tagállamok – bizonyos feltételek teljesülése esetén – lehetővé tehetik a kötelezett szolgáltatók számára, hogy az elektronikus pénz tekintetében eltekintsenek bizonyos ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazásától. A jelenlegi ismeretek szerint az előre fizetett kártyák jelentette terrorizmusfinanszírozási kockázatok a hazai vagy nemzetközi rendszerek által kezelt, az ügyfél-átvilágítás hatókörén kívül eső, általános célú (feltölthető vagy nem feltölthető) előre fizetett kártyákhoz, illetve az ilyen kártyák online használatának egyszerűségéhez kapcsolódnak.

A Bizottság javasolja, hogy i. az ügyfél-átvilágítás hatálya alá tartozó, nem feltölthető, előre fizetett készpénz-helyettesítő fizetési eszközök tekintetében csökkentsék a küszöbértéket (250 EUR-ról 150 EUR-ra), valamint ii. az előre fizetett kártyák online használata tekintetében korlátozzák az ügyfél-átvilágítás alóli mentességet.

Ez elősegíti az azonosítást, és bővíti az ügyfél-ellenőrzési követelmények körét. Az előre fizetett eszközök anonimitásának korlátozása ösztönzi az ilyen eszközök kizárólag törvényes célokra történő felhasználását, és csökkenti a terrorista és bűnözési célokra való felhasználásuk vonzerejét. Az előre fizetett kártya ugyanakkor változatlanul hozzáférhető eszköz marad. A Bizottság elismeri, hogy ezek az eszközök társadalmi értékkel rendelkeznek, hozzájárulnak a pénzügyi kirekesztés felszámolásához és hasznosnak bizonyulhatnak a termékek és szolgáltatások online vásárlását szolgáló, illetve bankszámlát helyettesítő eszközként.

A javasolt intézkedések teljes mértékben összhangban állnak az előre fizetett kártyák vonatkozásában a pénzmosás elleni negyedik irányelvben már rögzített szabályokkal, és nem rónak további kötelezettségeket az ilyen eszközök forgalmazóira.

C. A pénzmosással és a terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos információk bármely kötelezett szolgáltatótól való bekérésének lehetővé tétele a pénzügyi információs egységek számára

Az európai biztonsági stratégiában vállalt kötelezettségeknek megfelelően a Bizottság a pénzmosás elleni negyedik irányelv 32. cikkének módosítását javasolja, hogy az információhoz való hozzáférésre vonatkozó szabályoknak a legújabb nemzetközi standardokkal történő összehangolása révén előmozdítsa a pénzügyi információs egységek együttműködését.

A pénzügyi információs egységek fontos szerepet játszanak a terrorista hálózatok határokon átnyúló pénzügyi műveleteinek azonosításában és e hálózatok pénzügyi támogatóinak felderítésében. A legújabb nemzetközi standardok rámutatnak, hogy a pénzügyi információs egységek számára elérhető információk körének bővítése és a hozzáférés kiterjesztése nagy jelentőséggel bír. Ezeket az információkat egyes tagállamokban jelenleg korlátozza az a követelmény, hogy a kötelezett szolgáltatónak előzetes bejelentést kell tennie a gyanús ügyletekről. A pénzügyi információs egységek számára lehetővé kell tenni, hogy kiegészítő információkat szerezzenek a kötelezett szolgáltatóktól, és a gyanús ügyletekről szóló bejelentés hiányában is kellő időben hozzáférjenek a feladataik megfelelő ellátásához szükséges pénzügyi, közigazgatási és bűnüldözési információkhoz.

A pénzügyi információs egységek arra vonatkozó hatáskörének tisztázása, hogy bármely kötelezett szolgáltatótól kiegészítő információkat kérjenek be és közvetlen hozzáféréssel rendelkezzenek a kötelezett szolgáltatók birtokában lévő információkhoz, biztosítja, hogy valamennyi tagállam jogszabályai igazodjanak a nemzetközi standardokhoz. Ennek köszönhetően a pénzügyi információs egységek könnyebben tudják majd összegyűjteni a gyanús ügyletekre vonatkozó bejelentések hatékony értékeléséhez, valamint a terrorizmusfinanszírozási és pénzmosási tevékenység gyorsabb felderítéséhez szükséges információkat. Az ilyen információkérésre vonatkozó feltételek részletesebb meghatározása a tagállamok feladata. Szintén a tagállamok hatáskörébe tartozik a kapott információk kezelésére vonatkozó hatékony és arányos szabályok megfelelő kialakítása. A pénzügyi információs egységeknek tiszteletben kell tartaniuk a vonatkozó információbiztonsági és titoktartási szabályokat, köztük az ilyen információk kezelésére, tárolására és védelmére vonatkozó eljárásokat, valamint az ilyen információkhoz való hozzáférés szabályait is.

D. A bank- és fizetésszámla-tulajdonosok azonosításának lehetővé tétele a pénzügyi információs egységek és az illetékes hatóságok számára

A pénzmosás elleni negyedik irányelv (57) preambulumbekzdése olyan, a bankügyletek nyilvántartására vonatkozó rendszerek vagy elektronikus adat-visszanyerési rendszerek létrehozására ösztönzi a tagállamokat, amelyek biztosítják a pénzügyi információk egységei számára a bankszámlákkal kapcsolatos információkhoz való hozzáférést. Több tagállamban nemrégiben már bevezettek ilyen mechanizmusokat, vagy azok kialakítása folyamatban van. Ugyanakkor nincs erre vonatkozó uniós szintű kötelezettség.

Mivel nem minden tagállamban működik a pénzügyi információk egységei számára a bank- és fizetésiszámla-tulajdonosok kilétére vonatkozó információkhoz való időben történő hozzáférést biztosító mechanizmus, egyes pénzügyi információk egységei hátrányos helyzetben vannak a bűncselekményekből származó pénzek és a terrorizmusfinanszírozás mozgásának nemzeti szintű felderítése terén. Az érintett pénzügyi információk egységei mellett az ilyen információk uniós és nem uniós partnerekkel való megosztására sincs lehetőségük, ami megnehezíti a határokon átnyúló megelőző intézkedéseket.

A Bizottság javasolja, hogy tegyék kötelezővé a tagállamok számára a bank- és fizetésiszámla-tulajdonosok gyors azonosítását lehetővé tevő automatizált központi mechanizmusok létrehozását. Ennek értelmében a tagállamok maguk dönthetik el, hogy i. a bank- és fizetésiszámla-tulajdonosok azonosításához szükséges adatokat tartalmazó központi nyilvántartást hoznak létre, és nemzeti pénzügyi információk egységei, illetve a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén illetékes nemzeti hatóságai számára biztosítják a nyilvántartásban szereplő információkhoz való teljes körű és gyors hozzáférést, vagy ii. az ugyanezen cél elérését lehetővé tevő egyéb központi mechanizmust – például központi adat-visszanyerési rendszert – alakítanak ki.

A pénzügyi információk egységei, illetve a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén illetékes egyéb hatóságoknak az ezen irányelv szerinti feladataik ellátása során hatékony eszközökkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy egy központi automatikus lekérdezés révén azonosítani tudják az ugyanazon személy tulajdonában lévő összes bank- és fizetési számlát. Ez nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt felgyorsítja a pénzmosás, illetve a terrorizmusfinanszírozás szempontjából gyanús ügyletek felderítését, és javítja a megelőző intézkedéseket.

Egyúttal megfelelő mozgásteret biztosít a tagállamok számára a javaslatban kitűzött cél elérését szolgáló legjobb eszköz kiválasztását illetően. Központi mechanizmus létrehozása esetén a tagállamok harmonizált minimális információkat visznek be a mechanizmusba, és adott esetben más olyan információkat is, amelyeket a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése szempontjából szükségesnek és arányosnak tartanak. Ezen túlmenően felkéri az érintett pénzügyi intézményeket (vagy más gazdálkodó egységeket), hogy rendszeres időközönként rögzítsék vagy töltsék fel ezeket az információkat a mechanizmusba, továbbá határozzák meg a pénzügyi információk egységei és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén illetékes hatóságok ilyen információkhoz való hozzáféréseinek technikai és jogi feltételeit.

Ezzel egyidejűleg a magánélet tiszteletben tartása és a személyes adatok védelme érdekében az ilyen nyilvántartások kizárólag a pénzmosással és a terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos nyomozások elvégzéséhez minimálisan szükséges adatokat tartalmazhatják, emellett az érintetteket tájékoztatni kell arról, hogy adataikat rögzítették és a pénzügyi információk egységei számára hozzáférhetővé tették, valamint kapcsolattartó pontot kell kijelölni a betekintéshez és a helyesbítéshez való joguk gyakorlása érdekében. Nemzeti szinten meg kell határozni (az időtartamra vonatkozó alapos indokolással alátámasztva) a

nyilvántartásokban rögzített személyes adatok maximális adatmegőrzési idejét, és rendelkezni kell az adatmegsemmisítésről arra az esetre vonatkozóan, amikor a megjelölt cél érdekében már nincs szükség az információkra. Az ilyen nyilvántartásokhoz és adatbázisokhoz való hozzáférést a szükséges ismeret elve alapján korlátozni kell.

E. A kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokra vonatkozó uniós megközelítés összehangolása

Az irányelv 18. cikke fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazását írja elő a kötelezett szolgáltatók számára, amennyiben ügyfelük kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban letelepedett természetes vagy jogi személy. A pénzmosás elleni negyedik irányelv 9. cikke felhatalmazza a Bizottságot, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktus formájában azonosítsa azokat a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat, amelyek pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszerében hiányosságok tapasztalhatók, és ezért komoly terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentenek. Az említett felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása – és alapos vizsgálat céljából az Európai Parlament és a Tanács elé terjesztése – 2016 júliusában esedékes.

Jelenleg azonban a tagállamok nem kötelesek beépíteni nemzeti rendszerükbe a fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések egy konkrét csoportját, ezért a hiányosságokkal küzdő országokkal szemben alkalmazott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések végrehajtása eltéréseket mutat.

Ezen intézkedések összehangolása segít kiküszöbölni – vagy legalábbis mérsékelni – annak kockázatát, hogy az egyes joghatóságokban a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal szemben alkalmazott szigorúbb vagy kevésbé szigorú szabályok alapján az érdekelt felek kiválasszák a legkedvezőbb igazságszolgáltatási fórumot („forum shopping”). Így a pénzmosási, illetve terrorizmusfinanszírozási célokból kihasználható szabályozási hiányosságok is kiküszöbölhetők.

A javasolt fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések teljes mértékben igazodnak a Pénzügyi Akció Munkacsoport (a továbbiakban: FATF) által összeállított vonatkozó jegyzékekhez. Ezek az intézkedések valamennyi tagállam által alkalmazandó minimumkövetelményeknek tekintendők. A fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések e csoportjának maradéktalan végrehajtása biztosítja az ügyletek kiterjedtebb nyomon követését, mivel magában foglalja az ügyfelekre, az üzleti kapcsolat céljára és jellegére, valamint a pénzeszközök forrására vonatkozó ellenőrzést, továbbá az ügyletek nyomon követését is. Mindemellett a felső vezetés következetes jóváhagyása fokozott ellenőrzést biztosít a pénzügyi műveletek feldolgozása során.

Ugyanebből a megfontolásból az uniós jogszabályoknak az FATF által meghatározott ellenintézkedések jegyzékét is megfelelően tükrözniük kell, és a javaslat nem kimerítő jelleggel felsorolja a tagállamok döntésétől függően alkalmazható enyhítő intézkedéseket.

F. A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés javítása

A pénzmosás elleni negyedik irányelv 30. és 31. cikke meghatározza a társaságok, bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók vagy társulás jellegű jogi megállapodások tényleges végső tulajdonosaira, illetve tulajdonosaira vonatkozó információk gyűjtésének, tárolásának és hozzáféréseinek szabályait. A jelenlegi előírások szerint ezeknek a gazdálkodó egységeknek pontos információkkal kell rendelkezniük tényleges tulajdonosaikról.

A pénzmosás elleni negyedik irányelv strukturális megközelítésbe helyezi a jogi személyeket, és különbséget tesz a társaságok, valamint a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és a hasonló, társulás jellegű jogi megoldások között. A jelenlegi javaslat megőrzi ezt a struktúrát.

– Társaságok és egyéb jogi személyek

A pénzmosás elleni negyedik irányelv 30. cikke értelmében bármely személy vagy szervezet, amely bizonyítani tudja jogos érdekét, hozzáférhet a tényleges tulajdonosra vonatkozó információkhoz. A gyakorlatban összetett tulajdonosi struktúrákkal igyekeznek elhomályosítani a bűnözői tevékenységhez fűződő kapcsolatokat, az adófizetési kötelezettségeket, valamint a kiemelt közszereplők és szankciókkal sújtott egyének vagy joghatóságok érintettségét. Ugyanakkor a tényleges végső tulajdonlás átláthatóságára vonatkozó eltérő megközelítések is kihívások és bonyodalmak elé állítják a társaságokat, amelyeknek jelentős erőforrásokat kell fordítaniuk saját rendszereikre és ellenőrzéseikre, míg a befektetőknek, a részvényeseknek és az egyéb érdekelt feleknek a jegyzett társaságok ellenőrzésére és tulajdonosaira vonatkozó nyilvánosan elérhető és azonnal hozzáférhető információkra kell hagyatkozniuk.

A társaságok tényleges tulajdonosi szerkezetének feltárása meghatározó jelentőséggel bír a pénzügyi bűncselekmények kockázatának csökkentése és a szabályozott vállalatok megelőzési stratégiái tekintetében. Ezen túlmenően az uniós keretben ez a szempont az alapja a pénzmosás elleni negyedik irányelv szerinti megelőző rendszer és a társasági jog – konkrétan a társasági okiratok közzétételére vonatkozó szabályokat meghatározó 2009/101/EK irányelv – közötti kapcsolatnak. A jelenlegi javaslat a helyzet kezelése érdekében az említett irányelv módosítását szorgalmazza, hogy a tagállamok számára kötelezővé váljon az EUMSZ 54. cikkében meghatározott, nyereségszerző tevékenységet folytató társaságok és jogi személyek tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk egy szűk körének közzététele (nyilvánosságra hozatala). A jó vállalatirányítási struktúrának ötvöznie kell az átláthatóságot, az elszámoltathatóságot és az integritást, és ez a tényleges tulajdonosok ismeretét is magában foglalja.

A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való nyilvános hozzáférés biztosítására irányuló követelmény kellően megalapozott, mivel további biztosítékokat nyújt azon harmadik felek számára, akik üzleti kapcsolatba kívánnak lépni az ilyen társaságokkal. A kisebbségi befektetők és az érdekelt felek – például az adott társasággal vagy jogi konstrukcióval üzleti kapcsolat kialakítását tervező harmadik felek – védelme mind a társaságok, mind a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók tekintetében megköveteli a tulajdonosokra (köztük az irányítást gyakorló tulajdonosokra), valamint az ellenőrzési struktúrákra vonatkozó megbízható információkhoz való hozzáférést.

A nyilvános hozzáférés ugyancsak lehetővé teszi, hogy a civil társadalom – ezen belül például a sajtó vagy a civil társadalmi szervezetek – fokozottan ellenőrizze az információkat, és hozzájárul a gazdasági ügyletek és a pénzügyi rendszer integritásába vetett bizalom megőrzéséhez is. Emellett elősegítheti a jogi személyekkel és a jogi konstrukciókkal való visszaélések elleni küzdelmet egyrészt a nyomozás megkönnyítése, másrészt a reputációs hatás révén, mivel az ilyen társaságokkal esetlegesen üzleti kapcsolatba kerülő összes érintett számára ismert lesz a tényleges tulajdonos(ok) kiléte. Ahhoz is hozzájárul, hogy az ilyen jogsértések elleni küzdelemben érintett pénzügyi intézmények és hatóságok – köztük a harmadik országbeli hatóságok – időben és hatékony módon hozzáférjenek az információkhoz.

– Bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és egyéb, társulás jellegű jogi megoldások

A pénzmosás elleni negyedik irányelv biztosítja az illetékes hatóságok és a pénzügyi információk egységei számára a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és egyéb, társulás jellegű jogi megoldások tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való, időben történő hozzáférést. A kötelezett szolgáltatók az ügyfél-átvilágítás keretében férhetnek hozzá ezekhez az információkhoz. A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk a társulás jellegű jogi megoldások széles körét érintik: a szokásjognak megfelelő kifejezett bizalmi vagyonkezelést, de a hasonló jogi személyeket is (pl. Treuhand, fiducies, fideicomiso), és minden ilyen jellegű jogi konstrukciót, így például az alapítványokat. Emellett, amennyiben a bizalmi vagyonkezelés adóügyi következményekkel jár, a hatályos szabályok szerint az adott tagállamnak nyilvántartásba kell vennie a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat.

Számos ilyen bizalmi vagyonkezelési konstrukció és hasonló, társulás jellegű jogi megoldás folytat nyereségszerzés céljából kereskedelmi vagy üzleti jellegű tevékenységet, csakúgy, mint a hagyományos társaságok. Ebből adódóan a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk nyilvános hozzáférése mellett szóló érvek a bizalmi vagyonkezelés e típusa tekintetében is megállják helyüket. Az információhoz való hozzáférésre vonatkozó uniós szintű rendszernek koherensnek kell lennie, és biztosítania kell a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk nyilvános hozzáférhetőségét a jogi személyek e kategóriája tekintetében.

Ugyanakkor a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és egyéb, társulás jellegű jogi megoldások létrehozása más célokat is szolgálhat: a családi vagyon megőrzése és a felhasználására vonatkozó feltételek meghatározása, jótékonyági célok vagy a közösség javát szolgáló egyéb célok. A vállalkozásnak nem minősülő bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megoldások az adatvédelem szempontjából más elbánásban részesülnek. Az ilyen jogi személyek tényleges tulajdonosaira vonatkozó alapvető adatokhoz való hozzáférés kizárólag a jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek számára engedélyezhető. A jogos érdek bizonyítására vonatkozó követelményeket az egyik preambulumbekzdés tisztázza.

A javasolt megközelítés figyelembe veszi a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és a hasonló, társulás jellegű jogi megoldások sajátosságait. Ily módon a nemzeti jogi osztályozástól függetlenül különbséget tesz egyrészt a bizalmi vagyonkezelés – amely bizalmi vagyonkezelési konstrukció vezetéséből álló vagy arra is kiterjedő üzleti tevékenységet végző és a szóban forgó üzleti tevékenység keretében profitszerzés céljából a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagyonkezelőjeként eljáró személy tulajdonában lévő vagy általa kezelt vagyontárgyakból áll –, másrészt bármilyen egyéb, a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás között.

További elemek

i. Nyilvántartásba vett gazdasági társaságok

A pénzmosás elleni negyedik irányelv 3. cikke (6) bekezdésének a) pontja szerint a gazdasági társaságok tényleges tulajdonlásának feltétele a 25 % plusz egy részvénynek megfelelő részvényesi részesedés vagy több mint 25 %-os tulajdonosi érdekltség. A jogi személyek néhány olyan típusa tekintetében, amely konkrét pénzmosási vagy adókijátszási kockázatot jelent, a Bizottság a pénzmosás elleni negyedik irányelvben meghatározott küszöbérték 10 %-ra való csökkentését javasolja.

A gazdasági tevékenységet nem végző és kizárólag a tényleges tulajdonosok és a pénzeszközök közötti távolság fenntartását szolgáló közvetítők esetében meglehetősen könnyű kijátszani a 25 %-os küszöböt. A konkrét kockázatot jelentő esetekre vonatkozó alacsonyabb küszöbérték bevezetésének köszönhetően a kötelezett szolgáltatóknak csak azokról a jogi személyekről kell majd kiegészítő információt gyűjteniük, amelyek tekintetében magas a pénzeszközök illegális célokra történő felhasználásának kockázata. Ennek megfelelően lehetővé válik a tényleges tulajdonos(ok) hatékonyabb felderítése, különös tekintettel a közvetítő szerepét betöltő jogi személyekre, amelyek nem termelnek saját jövedelmet, hanem elsődleges feladatuk a más forrásokból származó bevételek becsatornázása (a 2011/16/EU irányelv ezeket *passzív nem pénzügyi szervezetként* határozza meg).

ii. Meglévő ügyfelek

A pénzmosás elleni negyedik irányelv 14. cikkének (5) bekezdése szerint az ügyfél-átvilágítás keretében sor kerül a vagyonrendelő azonosítására. A Bizottság javaslata értelmében kötelezővé válna a meglévő ügyfelek – köztük a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók, az egyéb, társulás jellegű jogi megállapodások és a jogi személyek (például alapítványok) – tényleges tulajdonosainak következetes nyomon követése.

A pénzmosás kockázata rendszerint a pénz/az eszközök potenciális forrásához kapcsolódik, amelyet ilyen következetes felülvizsgálat nélkül nem lehet megbízhatóan értékelni. A következetes nyomon követés hiánya egyes esetekben ellehetetleníti a kockázatok időben történő feltárását és értékelését. Amennyiben az ügyfél-átvilágítás csak a kiemelt meglévő ügyfeleket érinti, az ügyfelekre vonatkozó naprakész információk hiánya gátolhatja a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok időben történő értékelését és kezelését, és ezáltal lehetőséget teremthet a jogszerűtlenül szerzett pénz elrejtésére.

Ebben a tekintetben a pénzmosás elleni negyedik irányelven kívül léteznek más releváns uniós jogszabályok is, amelyeket figyelembe kell venni. A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk pénzmosás elleni negyedik irányelv szerinti köre közvetlenül kihat a 2011/16/EU irányelvben foglalt jelentéstételi rendszerre. Ez utóbbi előírja a pénzügyi intézmények számára, hogy az 1 millió USD-t meghaladó értékű meglévő számlával rendelkező *passzív nem pénzügyi szervezetek* tényleges tulajdonosai tekintetében tegyék kötelezővé az öntanúsítást, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) keretében kidolgozott közös adatszolgáltatási standardnak megfelelően. A pénzügyi intézménynek így kötelező jelleggel kapcsolatba kell lépnie a passzív nem pénzügyi szervezettel, aminek köszönhetően szinergiák érhetők el, mivel a kapcsolatfelvétel során a legfrissebb ismereteknek megfelelően frissíthetők a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk.

iii. A bizalmi vagyonkezelés nyomon követésének és nyilvántartásba vételének helye

A pénzmosás elleni negyedik irányelv 31. cikke szerint a tagállamok előírják, hogy „a jogszabályaik hatálya alá tartozó” bizalmi vagyonkezelési konstrukciók megfelelő, pontos és naprakész információt szerezzenek és tartsanak nyilván különösen a vagyonkezelőre vonatkozóan. Ugyanezen cikk értelmében a tagállamok előírják, hogy amennyiben a bizalmi vagyonkezelési konstrukció „adóügyi következményekkel jár”, a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat nemzeti szintű, központi nyilvántartásban kell tárolni.

A Bizottság javaslata tisztázza, hogy ezek a kötelezettségek arra a tagállamra vonatkoznak, ahol az adott bizalmi vagyonkezelési konstrukciót igazgatják.

A tagállami jogszabályok alá tartozásra és az adóügyi következményekre vonatkozó jelenlegi feltételek értelmezése nem következetes, ezért azok tisztázásra szorulnak. Konkrétan a 31. cikk jelenlegi szövege értelmezhető úgy, hogy egy tagállam mindaddig mentesül a területén igazgatott bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók nyomon követésére és nyilvántartásba vételére vonatkozó bármilyen kötelezettség alól, amíg az adott bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciót el nem ismeri nemzeti jogában. Emiatt fennáll a nyilvántartás hiányosságának kockázata, és ez a gyakorlat az irányelvben foglalt átláthatósági követelmények célkitűzéseivel sem áll összhangban. Ezen túlmenően a nyilvántartásba vételre vonatkozó követelménynek kizárólag az adóügyi következményekkel járó bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciókra való korlátozása nem felel meg teljes mértékben az irányelvben foglalt azon átfogóbb követelménynek, miszerint az üzleti kapcsolat létesítését megelőzően a bizalmi vagyongazdálkodás valamennyi típusát azonosítani kell.

A hatályos irányelv rendelkezése abban a tekintetben is következetlen, hogy a nyilvántartásba vételre vonatkozó jelenlegi követelmény nem terjed ki azokra a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciókra, amelyek – az adórendszerek nem kielégítő harmonizációja miatt – a tagállamok adóügyi szabályainak hatáskörén kívül esnek (pl. azért, mert sehol nem rendelkeznek adóügyi illetőséggel). Az ilyen bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók nem fizetnek adókat, ráadásul sehol nincsenek nyilvántartva.

A Bizottság javaslata összhangban áll az átláthatóságra és tényleges tulajdonlásra vonatkozó FATF-iránymutatásokkal.

iv. A nemzeti nyilvántartások összekapcsolása

A pénzmosás elleni negyedik irányelv kiemeli a tényleges tulajdonosokra vonatkozó nemzeti nyilvántartások biztonságos és hatékony összekapcsolásának szükségességét. A Bizottságnak 2019 júniusáig értékelő jelentést kell készítenie az összekapcsolás biztosítására vonatkozó feltételekről, technikai jellemzőkről és eljárásról.

Kulcsfontosságú, hogy sürgősen kezeljék a jogi személyekkel és jogi konstrukciókkal való határokon átnyúló visszaélés esetleges kockázatait. Ezt szem előtt tartva a Bizottság a nyilvántartások közvetlen összekapcsolását javasolja.

Az összekapcsolás lehetővé teszi az illetékes hatóságok, a pénzügyi információs egységek és a kötelezett szolgáltatók számára a tényleges tulajdonosok lehető legegyszerűbb és leghatékonyabb módon történő azonosítását, valamint megerősíti a társaságokra és a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciókra vonatkozó átláthatósági követelményeket. Emellett Unió-szerte nyilvánosan hozzáférhetővé teszi a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat.

Összességében a vállalati átláthatóság és a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés új megközelítése minden vonatkozásban kezeli a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk jelenlegi rendszerét, különös tekintettel a következőkre: mit vesznek nyilvántartásba (a jogi személyek, amelyek vonatkozásában információkat rögzítenek), hol kell megtörténnie a nyilvántartásba vételnek (melyik tagállam feladata egy adott jogi személy nyilvántartásba vétele), ki férhet hozzá az információkhoz (a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés egyértelműsítése), milyen kapcsolatot kell létrehozni a nemzeti nyilvántartások között.

G. Számos hatályos rendelkezés egyértelműsítése

i. Az illetékes hatóságok fogalma

Annak ellenére, hogy az irányelv szövege számos alkalommal tesz rá utalást, az „illetékes hatóságok” fogalma nem mindig világos. Ebből következően Unió-szerte eltérő értelmezések születtek. A mostani javaslat egy preambulumbekkezdésben tisztázza a kérdést.

ii. A zártkörű kártyák kizárása

A zártkörű kártyák olyan előre fizetett kártyák, amelyek kizárólag a kibocsátó helyiségeiben vagy a hivatásos kibocsátóval közvetlen kereskedelmi szerződésben álló szolgáltatók zártkörű hálózatán belül teszik lehetővé az eszköz birtokosa számára áruk, illetve szolgáltatások beszerzését, vagy amelyek csak az áruk, illetve szolgáltatások igen szűk körének beszerzését teszik lehetővé. A zártkörű kártyákhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok meglehetősen alacsony szintjére való tekintettel a pénzmosás elleni negyedik irányelv alkalmazásában az elektronikus pénz fogalma nem terjed ki ezekre az eszközökre, a 2009/110/EK irányelvben²¹ érvényesített megközelítéssel összhangban.

iii. Az elektronikus azonosításra vonatkozó rendelkezésekkel való teljes összhang

A pénzmosás elleni negyedik irányelv egyik célja az ügyletben és/vagy fizetésben érintett felek (akár természetes, akár jogi személyek) megfelelő azonosítása és ellenőrzése. Az elektronikus azonosítás és a bizalmi szolgáltatások (amelyekre az eIDAS rendelet az irányadó) ezért fontos szerephez jutnak bankszámlanyitás, pénzeszközök igénybevétele és/vagy elektronikus ügyletek nyomon követése esetén. Jelenleg az eIDAS-keret a digitális egységes piac egyik alapkőve, amely az elektronikus azonosítás és hitelesítés valamennyi vonatkozására kiterjed.

Naprakésszé kell tenni a pénzmosás elleni negyedik irányelvet, hogy figyelembe vegye a bejelentett elektronikus azonosítási rendszerek és eszközök kölcsönös elismerésére vonatkozó új jogi keretet, egyértelmű utalást tegyen az eIDAS rendeletben meghatározott technikai eszközökre, és kiküszöbölje az esetleges következetlenségeket.

Ennek megfelelően az eIDAS rendeletben meghatározott elektronikus azonosító eszközökre történő hivatkozást bele kell illeszteni a pénzmosás elleni negyedik irányelv 13. cikkének (1) bekezdésébe, 27. cikkének (2) bekezdésébe, 40. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjába, valamint III. mellékletébe. Az eredeti dokumentumok másolatait, továbbá az elektronikus állításokat, igazolásokat és hitelesítő adatokat a személyazonosság megállapításának érvényes eszközeiként kell elismerni a pénzmosás elleni negyedik irányelvben.

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. szeptember 16-i 2009/110/EK irányelve az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról, valamint a 2000/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 267., 2009.10.10., 7. o.).

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv és a 2009/101/EK irányelv módosításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 50. és 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Központi Bank véleményére²²,tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²³,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az uniós pénzügyi rendszer pénzmosási, valamint terrorizmusfinanszírozási célú felhasználásának megelőzése tekintetében az (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁴ képezi a fő jogi eszközt. Ez az irányelv – amelyet 2017. június 26-ig kell átültetni – átfogó keretbe helyezi a terrorista célokra történő pénz- és vagyonfelhalmozás kezelését azáltal, hogy előírja a tagállamok számára a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok azonosítását, megértését és mérséklését.
- (2) A közelmúltbeli terrorista támadások rámutattak a kialakulóban lévő új tendenciákra, különösen arra vonatkozóan, hogy a terrorista csoportok milyen módon finanszírozzák és hajtják végre műveleteiket. Egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek egyes, alternatív pénzügyi rendszerekként működő modern technológiai szolgáltatások, amelyek kívül esnek az uniós jogszabályok hatályán vagy olyan mentességeket élveznek, amelyek ma már nem feltétlenül indokoltak. Lépést kell tartani a folyamatosan változó tendenciákkal, és ehhez további intézkedésekre van szükség a megelőzésre irányuló meglévő keret javítása érdekében.

²² HL C [...], [...], [...] o.²³ HL C [...], [...], [...] o.²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2015. május 20-i (EU) 2015/849 irányelve a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.).

- (3) Fenn kell tartani az (EU) 2015/849 irányelv célkitűzéseit, ugyanakkor ezen irányelv bármilyen módosításának összhangban kell állnia a terrorizmus és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén folyamatban lévő uniós fellépéssel. Az európai biztonsági stratégia²⁵ hangsúlyozta a terrorizmusfinanszírozás hatékonyabb és átfogóbb kezelését célzó intézkedések szükségességét, és rámutatott, hogy a pénzügyi piacokra való beszivárgás utat nyit a terrorizmusfinanszírozás előtt. Az Európai Tanács 2015. december 17–18-i következtetései ugyancsak kiemelték, hogy minden területen további sürgős intézkedéseket kell végrehajtani a terrorizmusfinanszírozás ellen.
- (4) A Bizottság elfogadta a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról szóló cselekvési tervet²⁶, amely kiemeli az új kihívásokhoz való alkalmazkodásnak és az (EU) 2015/849 irányelv ennek megfelelő módosításának szükségességét.
- (5) Az uniós intézkedéseknek megfelelően tükrözniük kell a nemzetközi szintű fejleményeket és kötelezettségvállalásokat. Az ENSZ Biztonsági Tanács 2199 (2015) határozata felszólítja az államokat annak megakadályozására, hogy a terrorista csoportok hozzáférést nyerjenek a nemzetközi pénzügyi szervezetekhez.
- (6) A virtuális és törvényes fizetőeszközök (tehát a törvényes fizetőeszköznek minősülő pénznemek) közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók és a virtuális fizetőeszközöket kezelő pénztárca-szolgáltatók nem kötelesek azonosítani a gyanús tevékenységet. A terrorista csoportok tehát pénzt tudnak utalni az uniós pénzügyi rendszerbe vagy a virtuális fizetőeszköz-rendszereken belül azáltal, hogy elrejtik az átutalást vagy bizonyos mértékű anonimitást élveznek ezeken a platformokon. Éppen ezért elengedhetetlen az (EU) 2015/849 irányelv hatályának bővítése, hogy az a virtuális pénzváltó platformokra és a letétkezelő pénztárca-szolgáltatókra is kiterjedjen. Fontos, hogy az illetékes hatóságok képesek legyenek nyomon követni a virtuális fizetőeszközök használatát. Ez kiegyensúlyozott és arányos megközelítést eredményezne, egyben biztosítva a műszaki fejlődést és a nagymértékű átláthatóságot az alternatív finanszírozási formák és a szociális vállalkozások terén.
- (7) A virtuális fizetőeszközök hitelessége nem fog növekedni, ha azokat bűnözési célokra használják. Ebben az összefüggésben az anonimitás nem előny, hanem sokkal inkább hátrány lesz a piacon újonnan megjelenő és terjeszkedni kívánó virtuális fizetőeszközök számára. Az irányelv hatályának a virtuális pénzváltó platformokra és a letétkezelő pénztárca-szolgáltatókra való kiterjesztése nem oldja meg teljes mértékben a virtuális fizetőeszközökben végrehajtott ügyletek anonimitásával kapcsolatos problémákat, hiszen a felhasználók pénzváltó platformok vagy letétkezelő pénztárca-szolgáltatók igénybevétele nélkül is végezhetnek ügyleteket, így a virtuális fizetőeszközök használata jelentős részben továbbra is anonim marad. Az anonimitásból adódó kockázatok kezelése érdekében lehetővé kell tenni a nemzeti pénzügyi információs egységek számára, hogy összekapcsolják a virtuális fizetőeszközök címét és a virtuális fizetőeszköz tulajdonosának kilétét. Emellett részletesebben meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a felhasználók önkéntes önbevallás formájában nyilatkozatot tegyenek a kijelölt hatóságoknak.

²⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai biztonsági stratégia, COM(2015) 185 final.

²⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Cselekvési terv a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról, COM(2016) 50 final.

- (8) A kiegészítő fizetőeszköz néven is ismert helyi fizetőeszközök, amelyek használata egy igen szűk hálózatra – például egy városra vagy régióra – és kevés felhasználóra korlátozódik, nem tekintendők virtuális fizetőeszköznek.
- (9) A kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokban letelepedett természetes vagy jogi személyekkel való kapcsolatok tekintetében a tagállamoknak fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazását kell előírniuk a kötelezett szolgáltatók számára a kockázatok kezelése és csökkentése érdekében. E célból minden tagállam nemzeti szinten meghatározza a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal szemben alkalmazandó fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések típusát. Az egymástól eltérő tagállami megközelítések gyenge pontok kialakulásához vezetnek a Bizottság által kiemelt kockázatúként azonosított harmadik országokkal fennálló üzleti kapcsolatok kezelésében. A terroristák e hiányosságokat kihasználva pénzeszközöket juttathatnak az uniós pénzügyi rendszerbe, illetve onnan származó pénzeszközökre tehetnek szert. Fontos, hogy javuljon a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országok Bizottság által összeállított jegyzékének hatékonysága, ami az ilyen országok uniós szintű harmonizált kezelése révén érhető el. A harmonizált megközelítésnek elsősorban a fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedésekre kell összpontosulnia. A tagállamok és a kötelezett szolgáltatók számára mindazonáltal engedélyezni kell, hogy – nemzetközi kötelezettségeiknek eleget téve – a fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseken kívül további enyhítő intézkedéseket is alkalmazzanak. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése terén illetékes nemzetközi szervezetek és standardalkotó intézmények megfelelő ellenintézkedések végrehajtására szólíthatják fel az érintett feleket annak érdekében, hogy biztosítsák a nemzetközi pénzügyi rendszer védelmét az országokkal kapcsolatos folyamatos és nagymértékű pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokkal szemben. A tagállamoknak az ellenintézkedésekre vonatkozó felhívásokat – például a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) felhívásait – figyelembe véve további enyhítő intézkedéseket kell elfogadniuk és alkalmazniuk a Bizottság által kiemelt kockázatúként azonosított harmadik országokkal szemben.
- (10) A pénzmosással és a terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos veszélyek és sebezhető pontok gyorsan változó jellegére tekintettel az Uniónak integrált megközelítést kell elfogadnia a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet szolgáló nemzeti rendszerek uniós szintű követelményeknek való megfelelését illetően, és mérlegelnie kell e nemzeti rendszerek hatékonyságának értékelését. Az uniós követelmények nemzeti rendszerekbe való helyes átültetésének, hatékony végrehajtásának és az érintett területen egy szilárd megelőző rendszer kialakítására vonatkozó képességének nyomon követése céljából a Bizottságnak a nemzeti kockázatelemzési rendszerekre kell alapoznia értékelését, amely nem érintheti a pénzmosás megelőzése és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén illetékes nemzetközi szervezetek és standardalkotó intézmények – például az FATF vagy a pénzmosás elleni intézkedések értékelését vizsgáló szakértői bizottság (MONEYVAL) – értékeléseit.
- (11) Az általános célú előre fizetett kártyák jogszerű célokra felhasználható, a pénzügyi kirekesztés felszámolását elősegítő eszközök. A nem névre szóló előre fizetett kártyák ugyanakkor könnyűszerrel felhasználhatók terrorista támadások és infrastruktúrák finanszírozására. Ezért kulcsfontosságú, hogy megszűnjön ezen eszköz terrorizmusfinanszírozási célú felhasználásának lehetősége azon küszöbértékek és maximális összegek csökkentése révén, amelyek alatt a kötelezett szolgáltatók eltekinthetnek az (EU) 2015/849 irányelvben előírt bizonyos ügyfél-átvilágítási

intézkedések alkalmazásától. Elengedhetetlen tehát az általános célú, nem névre szóló előre fizetett kártyákra vonatkozó jelenlegi küszöbérték csökkentése és az ilyen kártyák online használatát érintő ügyfél-átvilágítás alóli mentesség eltörlése, amit az általános célú előre fizetett eszközök használatához fűződő fogyasztói érdekek megfelelő tiszteletben tartása mellett, és az ilyen eszközöknek a társadalmi és pénzügyi kirekesztés felszámolása céljából történő felhasználásának korlátozása nélkül kell megvalósítani.

- (12) Míg az Unióban kibocsátott, nem névre szóló előre fizetett kártyák használata alapvetően kizárólag az Unió területére korlátozódik, addig a harmadik országokban kibocsátott hasonló eszközök esetében ez nincs mindig így. Ezért fontos biztosítani, hogy az Unión kívül kibocsátott, nem névre szóló előre fizetett kártyák csakis akkor legyenek használhatók az Unióban, ha úgy tekinthető, hogy eleget tesznek az uniós jogban meghatározottakkal egyenértékű követelményeknek. E szabály bevezetésének teljes mértékben összhangban kell állnia a nemzetközi kereskedelem terén fennálló uniós kötelezettségekkel, különösen a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános egyezmény rendelkezéseivel.
- (13) A pénzügyi információs egységek fontos szerepet játszanak a terrorista hálózatok pénzügyi műveleteinek azonosításában – különösen a határokon átnyúló ügyleteket illetően – és pénzügyi támogatóik felderítésében. Az előíró jellegű nemzetközi standardok hiányából adódóan a pénzügyi információs egységek feladatai, illetékessége és hatáskörei továbbra is lényeges eltéréseket mutatnak. Ezeknek a különbségeknek azonban nem lenne szabad befolyásolniuk a pénzügyi információs egységek tevékenységét – különösen ami az arra vonatkozó képességüket illeti, hogy megelőző elemzéseket készítsenek a hírszerzési, nyomozási és igazságszolgáltatási feladatokat ellátó valamennyi hatóság számára – és az általuk folytatott nemzetközi együttműködést. A pénzügyi információs egységek számára lehetővé kell tenni az információhoz való hozzáférést és a zökkenőmentes információcserét, többek között a bűnüldöző hatóságokkal kialakított megfelelő együttműködés keretében. A bűncselekménygyanús esetekben – különösen a terrorizmusfinanszírozás összefüggésében – mindenkor biztosítani kell a közvetlen és gyors, indokolatlan késedelmektől mentes információáramlást. Nélkülözhetetlen tehát, hogy a hatáskörök és a pénzügyi információs egységek közötti együttműködés tisztázása révén fokozódjon a pénzügyi információs egységek tevékenységének eredményessége és hatékonysága.
- (14) A pénzügyi információs egységek számára lehetővé kell tenni, hogy bármely kötelezett szolgáltatótól megszerezhessék a feladataik ellátásához szükséges valamennyi információt. Az információhoz való akadálytalan hozzáférés meghatározó jelentőséggel bír a pénzmozgások megfelelő nyomon követésének, valamint a tiltott hálózatok és pénzmozgások korai felderítésének biztosítása szempontjából. Amennyiben a pénzügyi információs egységek pénzmosás gyanúja miatt kiegészítő információkat kérnek a kötelezett szolgáltatóktól, a gyanú alapulhat a pénzügyi információs egységnek tett, gyanús ügyletre vonatkozó előzetes bejelentésen, vagy más eszközökön, például a pénzügyi információs egység saját elemzésén, az illetékes hatóságoktól származó információkon, vagy egy másik pénzügyi információs egység birtokában lévő adatokon. A pénzügyi információs egységek számára ezért lehetővé kell tenni, hogy bármely kötelezett szolgáltatótól információt szerezhessenek, akár az adott kötelezett szolgáltató által tett előzetes bejelentés hiányában is. Biztosítani kell továbbá, hogy a pénzügyi információs egységek egy másik uniós pénzügyi

információs egység kérése alapján is hozzájuthassanak ehhez az információhoz, és megoszthassák azt a kérelmező pénzügyi információs egységgel.

- (15) Ha a pénzügyi információs egységek és az egyéb illetékes hatóságok késve férnek hozzá a bank- és fizetésszámla-tulajdonosok kilétére vonatkozó információkhoz, az hátráltatja a terrorizmussal összefüggő pénzáttalások felderítését. Az ugyanazon személy tulajdonában lévő bank- és fizetési számlák azonosítását lehetővé tevő nemzeti adatok töredezetek, ezért a pénzügyi információs egységek és más illetékes hatóságok számára nem elég gyorsan hozzáférhetők. E tekintetben kulcsfontosságú, hogy minden tagállamban létrehozzanak egy központi automatizált mechanizmust – például nyilvántartást vagy adat-visszanyerési rendszert –, amely hatékony eszközként biztosítja a bank- és fizetésszámla-tulajdonosok, a meghatalmazottak és a tényleges tulajdonosok kilétére vonatkozó információkhoz való, időben történő hozzáférést.
- (16) A magánélet tiszteletben tartása és a személyes adatok védelme érdekében az ilyen nyilvántartások csak a pénzmosással kapcsolatos nyomozások lefolytatásához minimálisan szükséges adatokat tartalmazhatják. Az érintetteket tájékoztatni kell arról, hogy adataikat rögzítették és a pénzügyi információs egységek számára hozzáférhetővé tették, valamint kapcsolattartó pontot kell kijelölni a betekintéshez és a helyesbítéshez való joguk gyakorlása érdekében. E rendelkezések átültetése során a tagállamoknak meg kell határozniuk a nyilvántartásokban rögzített személyes adatok maximális adatmegőrzési idejét (az időtartamra vonatkozó alapos indokolással alátámasztva), és rendelkezniük kell az adatmegsemmisítésről arra az esetre vonatkozóan, amikor a megjelölt cél érdekében már nincs szükség az információkra. A nyilvántartásokhoz és adatbázisokhoz való hozzáférést a szükséges ismeret elve alapján korlátozni kell.
- (17) A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem szempontjából meghatározó jelentőségű a természetes és jogi személyek adatainak pontos azonosítása és ellenőrzése. Az ügyletek és fizetések digitalizálására vonatkozó legújabb technikai fejlesztések lehetővé teszik a biztonságos online vagy elektronikus azonosítást. Figyelembe kell venni a 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben²⁷ meghatározott ilyen azonosítási eszközöket, különös tekintettel a bejelentett elektronikus azonosítási rendszerekre és eszközökre, amelyek magas szintű biztonságos eszközök és irányadónak tekinthetők a nemzeti szinten kialakított azonosítási módszerek értékelésekor. Ebből adódóan kulcsfontosságú, hogy a személyazonosság megállapításának érvényes eszközeiként ismerjék el az eredeti dokumentumok elektronikus másolatait, továbbá az elektronikus állításokat, igazolásokat és hitelesítő adatokat.
- (18) A tényleges tulajdonlást illetően az (EU) 2015/849 irányelv 3. cikke (6) bekezdésének a) pontjában meghatározott küszöbérték nem tesz különbséget a tényleges kereskedelmi gazdasági társaságok és az aktív üzleti tevékenységet nem folytató, többnyire a pénzeszközök vagy a bevételek és a tényleges végső tulajdonos közötti közvetítő struktúráként használt jogi megoldások között. Ez utóbbiak tekintetében könnyű megkerülni a küszöbértéket, ami azt eredményezi, hogy elmarad azon természetes személyek azonosítása, akik a jogi személy végső tulajdonosai vagy

²⁷

²⁷Az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-i 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 257., 2014.8.28., 73. o.).

irányítói. A társaság formájában működő közvetítő struktúrák tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk egyértelműbbé tétele érdekében meg kell határozni a tulajdonlás fennállására vonatkozó konkrét küszöbértéket.

- (19) A hatályos keret a meglévő ügyfelek felülvizsgálatát kockázatalapú megközelítésbe helyezi. Mivel azonban egyes közvetítő struktúrák esetében magasabb a pénzmosás, a terrorizmusfinanszírozás és a kapcsolódó alaphüccselekmények kockázata, ez a megközelítés nem feltétlenül teszi lehetővé a kockázatok időben történő feltárását és értékelését. Ezért fontos biztosítani, hogy a meglévő ügyfelek egyes, világosan meghatározott kategóriái tekintetében módszertani alapú nyomon követés is megvalósuljon.
- (20) A tagállamoknak jelenleg gondoskodniuk kell arról, hogy a területükön létrehozott jogi személyek megfelelő, pontos és naprakész információkat szerezzenek a tényleges tulajdonosaikról, és ezeket az információkat megőrizték. A tényleges tulajdonosra vonatkozó pontos és naprakész információk szükségessége alapvető tényező azon bűnözők felderítése szempontjából, akik kilétüket egyébként valamely társasági struktúra mögé rejthetik. A globálisan összekapcsolt pénzügyi rendszer megkönnyíti a pénzeszközök elrejtését és világszintű mozgatását, és a pénzmosásban és terrorizmusfinanszírozásban részt vevők, valamint más bűnözők egyre inkább ki is aknázzák ezt a lehetőséget.
- (21) Tisztázni kell, hogy milyen konkrét tényező alapján határozható meg a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megoldások tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk nyomon követéséért és nyilvántartásáért felelős tagállam. Annak elkerülése érdekében, hogy a tagállami jogrendszerek közötti eltérések miatt bizonyos bizalmi vagyonkezelési konstrukciókat egyik tagállam se kövessen nyomon, illetve vegyen nyilvántartásba, minden bizalmi vagyonkezelési konstrukciót és hasonló, társulás jellegű jogi megoldást az igazgatásuk helye szerinti tagállamban kell nyilvántartásba venni. A bizalmi vagyonkezelési konstrukciók tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk hatékony nyomon követése és nyilvántartásba vétele érdekében a tagállamoknak együttműködést kell folytatniuk.
- (22) A társaságok tényleges tulajdonosaira vonatkozó egyes információk kötelező közzététele biztosítja a nyilvános hozzáférést, emellett további biztosítékokat nyújt azon harmadik felek számára, akik üzleti kapcsolatba kívánnak lépni az ilyen társaságokkal. Egyes tagállamok lépéseket tettek annak érdekében, illetve bejelentették arra irányuló szándékukat, hogy nyilvánosan hozzáférhetővé tegyék a tényleges tulajdonosokra vonatkozó nyilvántartásokban szereplő információkat. Mivel az információkat nem minden tagállam tenné nyilvánosan hozzáférhetővé, illetve a nyilvánosan közzétett információk és azok hozzáférhetősége eltéréseket mutatnának, a harmadik felek védelmének szintje nem feltétlenül lenne egységes az Unión belül. Egy jól működő belső piacon koordinációra van szükség a torzulások elkerülése érdekében.
- (23) A nyilvános hozzáférés ugyancsak lehetővé teszi, hogy a civil társadalom – ezen belül például a sajtó vagy a civil társadalmi szervezetek – fokozottan ellenőrizték az információkat, és hozzájárul a gazdasági ügyletek és a pénzügyi rendszer integritásába vetett bizalom megőrzéséhez is. Emellett elősegítheti a jogi személyekkel és a jogi konstrukciókkal való visszaélések elleni küzdelmet egyrészt a nyomozás megkönnyítése, másrészt a reputációs hatás révén, mivel az ilyen társaságokkal esetlegesen üzleti kapcsolatba kerülő összes érintett számára ismert lesz a tényleges tulajdonosok kiléte. Ahhoz is hozzájárul, hogy az ilyen jogsértések elleni küzdelemben

érintett pénzügyi intézmények és hatóságok – köztük a harmadik országbeli hatóságok – időben és hatékony módon hozzáférjenek az információkhoz.

- (24) A befektetők és a nyilvánosság pénzügyi piacok iránti bizalma nagyban függ a pontos közzétételi szabályok meglététől, amelyek biztosítják a társaságok tényleges tulajdonosi szerkezetének és ellenőrzési struktúráinak átláthatóságát. Ez különösen igaz azokra a vállalatirányítási rendszerekre, amelyek sajátossága a koncentrált tulajdonoscsoporthoz – az Unió esetében is ez a helyzet. Egyrészt a jelentős szavazati és pénzforgalmi jogokkal rendelkező nagy befektetők ösztönözhetik a tartós növekedést és a stabil teljesítményt. Másrészt azonban a nagy szavazati aránnyal rendelkező, tényleges többségi tulajdonosoknak érdekében állhat, hogy a társaság eszközeit és lehetőségeit a kisebbségi befektetők rovására személyes haszonszerzésre használják fel.
- (25) A tagállamoknak ezért a nyilvános hozzáférés egyértelmű szabályait meghatározva, koherens és összehangolt módon lehetővé kell tenniük a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférést az ezen információkat tartalmazó központi nyilvántartáson keresztül, hogy a harmadik felek Unió-szerte megbizonyodhassanak az egyes társaságok tényleges tulajdonosainak kilétéről. Ez szükségessé teszi a 2009/101/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁸ módosítását a társaságok tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk közzétételét szabályozó nemzeti rendelkezések összehangolása érdekében, különösen a harmadik felek érdekeinek védelme céljából.
- (26) Méltányos egyensúly kialakítására kell törekedni különösen a vállalati átláthatósághoz és a pénzmosás megelőzéséhez fűződő általános közérdek, valamint az érintettek alapvető jogai között. A nyilvánosan hozzáférhető adathalmaznak korlátozottnak, egyértelműen és kimerítően meghatározottnak és általános természetűnek kell lennie, ezáltal minimalizálva a tényleges tulajdonosok érdekeinek esetleges sérelmét. Ugyanakkor nem kívánatos, hogy a nyilvánosan hozzáférhetővé tett információk lényegesen eltérjenek a jelenleg gyűjtött adatoktól. A magánélet tiszteletben tartásához való általános, illetve a személyes adatok védelméhez való konkrét jogba való beavatkozás korlátozása céljából ezeknek az információknak alapvetően a társaságok és társulás jellegű jogi konstrukciók tényleges tulajdonosainak jogállására, és csakis a tényleges tulajdonosok által végzett gazdasági tevékenység körére kell kiterjedniük.
- (27) A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk közzétételét úgy kell kialakítani, hogy a kormányok és a szabályozó szervek képesek legyenek gyorsan reagálni az alternatív befektetési technikákra, például a készpénz-elszámolású származtatott részvényügyletekre. Másrészt viszont a legitim többségi részvényeseket nem szabad visszatartani attól, hogy aktív szerepet vállaljanak a tőzsdén jegyzett társaságok irányításának nyomon követésében. Az egyre inkább a nemzetközi tevékenységre összpontosító és nagymértékben összetett pénzügyi piacok működésének alapvető feltétele, hogy meglegyenek a nemzetközi szintű információmegosztást lehetővé tevő jogi normák és követelmények, és azokat a nemzeti felügyeleti hatóságok hatékonyan végrehajtsák.

²⁸

Az Európai Parlament és a Tanács 2009. szeptember 16-i 2009/101/EK irányelve az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 48. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról (HL L 258., 2009.10.1., 11. o.).

- (28) Nyilvánosan közzé kell tenni a tényleges tulajdonosok személyes adatait, hogy a harmadik felek és a civil társadalom egésze megismerhessék a tényleges tulajdonosok kilétét. A fokozott nyilvános ellenőrzés hozzájárul a jogi személyekkel és jogi konstrukciókkal való visszaélés – többek között az adókikerülés – megelőzéséhez. Ezért alapvető fontosságú, hogy ez az információ a nemzeti nyilvántartásokon és a nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszeren keresztül az adott társaság nyilvántartásból való törlését követően további 10 évig nyilvánosan hozzáférhető maradjon. Mindazonáltal a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy jogszabályban rendelkezzenek a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk – köztük a személyes adatok – más célokból történő kezeléséről, amennyiben ez az adatkezelés közérdekből történik és egy demokratikus társadalomban szükségesnek és arányosnak minősül a kitűzött jogos cél elérése érdekében.
- (29) Ezen túlmenően, szintén az arányos és kiegyensúlyozott megközelítés, valamint a magánélethez való jog és a személyes adatvédelem biztosítása érdekében a tagállamoknak rendelkezniük kell a közzétételi kötelezettség, illetve a tényleges tulajdonosokra vonatkozó, nyilvántartásban szereplő információkhoz való hozzáférés alóli kivételekről olyan rendkívüli esetekben, amikor az információ csalás, emberrablás, zsarolás, erőszak vagy megfélemlítés veszélyének tenné ki a tényleges tulajdonost.
- (30) Ezen irányelv keretében a személyes adatok kezelésére a 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁹ – amelyet az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁰ fog felváltani – alkalmazandó.
- (31) Következésképpen azon természetes személyeket, akiknek a személyes adatai tényleges tulajdonosokra vonatkozó információként szerepelnek a nemzeti nyilvántartásokban, személyes adataik közzétételét megelőzően tájékoztatni kell a közzétételről. Emellett kizárólag a naprakész és az aktuális tényleges tulajdonosokra vonatkozó személyes adatok tehetők közzé, továbbá a tényleges tulajdonosokat tájékoztatni kell az (EU) 2016/679 rendelet és az (EU) 2016/680 irányelv³¹ alkotta hatályos uniós adatvédelmi keret szerinti jogairól, valamint az e jogok gyakorlására alkalmazandó eljárásokról.
- (32) Ez az irányelv nem érinti az illetékes hatóságok által a 2008/977/IB tanácsi kerethatározattal³² – amelyet az (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelv³³ vált fel – összhangban kezelt személyes adatok védelmét.

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács -i 95/46/EK irányelve a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.).

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

³¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/680 irányelve a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

³² A Tanács 2008. november 27-i 2008/977/IB kerethatározata a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről (HL L 350., 2008.12.30., 60. o.).

- (33) Az Unióban tevékenykedő társaságok és hasonló jogi személyek jelenleg kötelesek nyilvántartásba venni a tényleges tulajdonosaikra vonatkozó információkat, míg ugyanez a követelmény nem vonatkozik az Unióban létrehozott valamennyi, hasonló jellemzőkkel bíró bizalmi vagyonkezelési konstrukcióra és egyéb, társulás jellegű jogi megállapodásra, amilyen például a Treuhand, a fiducies vagy a fideicomiso. Annak biztosítása érdekében, hogy az Unióban működő összes jogi személy és jogi konstrukció tényleges tulajdonosait egy koherens és egységes feltételrendszer mentén megfelelően azonosítsák és nyomon kövessék, a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk vagyonkezelő általi nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályoknak összhangban kell állniuk a társaságok tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk nyilvántartásba vételére vonatkozó hatályos szabályokkal.
- (34) A tényleges tulajdonosokra vonatkozó, nyilvánosan elérhető információk tekintetében kulcsfontosságú figyelembe venni a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és a hasonló, társulás jellegű jogi megoldások sajátosságait. A nemzeti jogi osztályozástól függetlenül különbséget kell tenni egyrészt a bizalmi vagyonkezelés – amely bizalmi vagyonkezelési konstrukció vezetéséből álló vagy arra is kiterjedő üzleti tevékenységet végző és a szóban forgó üzleti tevékenység keretében profitszerzés céljából a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagyonkezelőjeként eljáró személy tulajdonában lévő vagy általa kezelt vagyontárgyakból áll –, másrészt bármilyen egyéb, bizalmi vagyonkezeléshez hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás között. A bizalmi vagyonkezelés első kategóriájának jellegéből adódóan a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat kötelező közzététel formájában nyilvánosságra kell hozni. A tényleges tulajdonosokra vonatkozó adatok ugyanazon korlátozott köréhez kell hozzáférést biztosítani, mint a társaságok esetében.
- (35) Az arányosság biztosítása érdekében a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vezetéséből álló vagy arra is kiterjedő üzleti tevékenységet végző és a szóban forgó üzleti tevékenység keretében profitszerzés céljából a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagyonkezelőjeként eljáró személy tulajdonában lévő vagy általa kezelt vagyontárgyakból álló bizalmi vagyonkezeléstől eltérő egyéb, bizalmi vagyonkezeléshez hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások esetében a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférést kizárólag a jogos érdekekkel rendelkező felek számára kell biztosítani. A pénzmosás, a terrorizmusfinanszírozás és a kapcsolódó alaphüccselekmények tekintetében a jogos érdeket könnyen hozzáférhető eszközökkel – például nem kormányzati szervezetek alapszabályával vagy küldetési nyilatkozatával –, vagy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás, illetve a kapcsolódó alaphüccselekmények elleni küzdelem terén végzett korábbi tevékenység igazolásával, vagy az e területre vonatkozó felmérések és intézkedések végrehajtása terén szerzett bizonyított tapasztalatokkal kell alátámasztani.
- (36) A koherens és hatékony nyilvántartásba vétel és információcsere biztosítása érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk nyilvántartásba vételért felelős nemzeti hatóság együttműködjön a többi tagállam illetékes hatóságaival az

33

Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/680 irányelve a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a büncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

azon bizalmi vagyonkezelési konstrukciókkal kapcsolatos információk megosztását illetően, amelyekre az első tagállam joga az irányadó, ám igazgatásuk egy másik tagállamban történik.

- (37) Fontos biztosítani, hogy a kötelezett szolgáltatók helyesen hajtsák végre a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni szabályokat. Ebben az összefüggésben a tagállamoknak meg kell erősíteniük a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemben illetékes hatóságokként eljáró közigazgatási szervek – köztük a pénzügyi információs egységek –, a pénzmosás, a kapcsolódó alaphűncselekmények és a terrorizmusfinanszírozás kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása terén illetékes hatóságok, továbbá a korrupció elleni küzdelemért felelős hatóságok, az adóhatóságok, a készpénz és a bemutatóra szóló átruházható értékpapírok határokon átnyúló mozgásáról szóló jelentést kapó hatóságok és a kötelezett szolgáltatók megfelelésének biztosítására vonatkozó felügyeleti vagy ellenőrzési hatáskörökkel rendelkező hatóságok szerepét.
- (38) A tagállamok és a Bizottság magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatának³⁴ megfelelően a tagállamok vállalták, hogy indokolt esetben az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez egy vagy több, az irányelv egyes elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszköz megfelelő részei közötti kapcsolatot magyarázó dokumentumot mellékelnek. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy e dokumentumok benyújtása indokolt.
- (39) Mivel ezen irányelv célját – nevezetesen a pénzügyi rendszernek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése, felderítése és az azzal kapcsolatos nyomozás révén történő védelmét – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, hiszen a tagállamok által a pénzügyi rendszereik védelme érdekében elfogadott egyedi intézkedések nem feltétlenül állnak összhangban a belső piac működésével, valamint a jogállamiság és az uniós közrend szabályaival, az Unió szintjén azonban a fellépés léptéke és hatása miatt e cél jobban megvalósítható, az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően az Unió intézkedéseket hozhat. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (40) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket, különös tekintettel a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogra (a Charta 7. cikke), a személyes adatok védelméhez való jogra (a Charta 8. cikke) és a vállalkozás szabadságára (16. cikk).
- (41) Mivel a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzését szolgáló uniós rendszer megerősítése céljából elfogadott intézkedéseket sürgősen végre kell hajtani, továbbá figyelembe véve az (EU) 2015/849 irányelv késedelem nélküli átültetésére vonatkozó tagállami kötelezettségvállalásokat, ezt az irányelvet 2017. január 1-jéig át kell ültetni. Ugyanezen okokból az (EU) 2015/849 irányelv és a 2009/101/EK irányelv módosításait 2017. január 1-jéig át kell ültetni.

³⁴

HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

- (42) A 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁵ 28. cikkének (2) bekezdésével összhangban egyeztetésre került sor az európai adatvédelmi biztossal, [aki [...]-án/én véleményt nyilvánított³⁶].
- (43) Az (EU) 2015/849 és a 2009/101/EK irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Az (EU) 2015/849 irányelv módosítása

Az (EU) 2015/849 irányelv a következőképpen módosul:

- (1) A 2. cikk (1) bekezdésének 3. pontja a következő g) és h) ponttal egészül ki:
- „g) elsősorban és hivatásszerűen a virtuális és törvényes fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokkal foglalkozó szolgáltatók;
- h) a virtuális fizetőeszközökhöz való hozzáféréshez szükséges hitelesítő adatokkal kapcsolatos letétkezelési szolgáltatásokat nyújtó pénztárca-szolgáltatók.”
- (2) A 3. cikk a következőképpen módosul:
- a) a 6. pont a) pontjának i. alpontja a következő albekezdéssel egészül ki:
- „Ezen irányelv 13. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 30. cikke alkalmazásában a második bekezdésben foglalt tulajdonlásra vagy irányításra utaló százalékarány 10 %-ra csökken, amennyiben a jogi személy a 2011/16/EU irányelvben meghatározott passzív nem pénzügyi szervezetnek minősül.”;
- b) a 16. pont helyébe a következő szöveg lép:
- „16. »elektronikus pénz«: a 2009/110/EK irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározott elektronikus pénz, kivéve az ugyanazon irányelv 1. cikkének (4) és (5) bekezdésében említett monetáris értéket;”;
- c) a cikk a következő 18. ponttal egészül ki:
- „18. »virtuális fizetőeszköz«: digitális értékmegjelenítő, amelyet nem központi bank vagy közigazgatási szerv bocsát ki, és nem feltétlenül kapcsolódik törvényes fizetőeszközhöz, de természetes vagy jogi személyek fizetőeszközként elfogadják, valamint elektronikusan továbbítható, tárolható vagy adható-vehető.”
- (3) A 12. cikk a következőképpen módosul:
- a) az (1) bekezdés a következőképpen módosul:
- i. az első albekezdés a) és b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. december 18-i 45/2001/EK rendelete a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 8., 2001.1.12., 1. o.).

³⁶ HL C ...

„a) a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz nem tölthető fel újra, vagy maximum 150 EUR összegű, kizárólag az adott tagállamban használható havi fizetési tranzakciós limit vonatkozik rá;

b) az elektronikusan tárolt maximális összeg nem haladja meg a 150 EUR-t;”;

ii. a második albekezdést el kell hagyni;

b) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben előírt eltérés ne legyen alkalmazható az elektronikus pénz pénzbeli értékének online fizetésre való felhasználása, készpénzben való kivétele, illetve készpénzre való beváltása esetén, ha a beváltott összeg értéke meghaladja a 50 EUR-t.”;

c) a cikk a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A tagállamok biztosítják, hogy az elfogadó bankként működő uniós hitelintézetek és pénzügyi intézmények a harmadik országokban kibocsátott előre fizetett kártyákkal végrehajtott fizetéseket kizárólag akkor fogadják el, ha az ilyen kártyák eleget tesznek a 13. cikk (1) bekezdése első albekezdésének a), b) és c) pontjában, valamint a 14. cikkben foglaltakkal egyenértékű követelményeknek, vagy úgy tekinthető, hogy eleget tesznek az e cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt követelményeknek.”

(4) A 13. cikk (1) bekezdésének a) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„a) az ügyfél azonosítása és kilétének ellenőrzése, dokumentumok, illetve megbízható és független forrásból – ideértve adott esetben a 910/2014/EU rendeletben* meghatározott elektronikus azonosító eszközöket is – származó adatok vagy információk alapján;

* Az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-i 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 257., 2014.8.28., 73. o.).”

(5) A 14. cikk (5) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(5) A tagállamok előírják, hogy a kötelezett szolgáltatók ne csak valamennyi új ügyfél esetében alkalmazzanak ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, hanem megfelelő időszakokban a meglévő ügyfelek esetében is, kockázaterősenységi alapon, vagy az ügyfél releváns körülményeinek megváltozásakor, vagy amikor az adott naptári év során a kötelezett szolgáltató köteles kapcsolatba lépni az ügyféllel a tényleges tulajdonos(ok)ra vonatkozó bármilyen információ ellenőrzése céljából, különösen a 2011/16/EU irányelv keretében.”

(6) A 18. cikk (1) bekezdése első albekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„A tagállamok előírják a kötelezett szolgáltatók számára, hogy a 19–24. cikkben említett esetekben, továbbá a tagállamok vagy a kötelezett szolgáltatók által magasabb kockázatot jelentőnek tekintett egyéb esetekben fokozott ügyfél-átvilágítási

intézkedéseket alkalmazzanak a szóban forgó kockázatok megfelelő kezelése és enyhítése céljából.”

- (7) A szöveg a következő 18a. cikkel egészül ki:

„18a. cikk

(1) A kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő ügyletek tekintetében a tagállamok előírják, hogy a kötelezett szolgáltatók a 9. cikk (2) bekezdésével összhangban kiemelt kockázatot jelentő harmadik országgént azonosított harmadik országokban letelepedett természetes vagy jogi személyek esetében legalább a következő fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazzák:

- a) további információk szerzése az ügyfélről;
- b) további információk szerzése az üzleti kapcsolat tervezett jellegéről;
- c) információszerzés az ügyfél pénzeszközeinek vagy vagyonának forrásáról;
- d) információszerzés a tervezett vagy lebonyolított ügyletek indokairól;
- e) a felső vezetés jóváhagyásának megszerzése az üzleti kapcsolat létrehozására vagy fenntartására vonatkozóan;
- f) az üzleti kapcsolat fokozott nyomon követése az alkalmazott ellenőrzések számának és gyakoriságának növelése, illetve a részletesebb vizsgálatot igénylő ügyletek típusainak kiválasztása révén;
- g) annak előírása, hogy az első fizetésre egy hasonló ügyfél-átvilágítási szabványok hatálya alá tartozó banknál az ügyfél nevében nyitott számlán keresztül kerüljön sor.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt intézkedéseken túlmenően és az Unió nemzetközi kötelezettségeinek eleget téve a tagállamok előírhatják, hogy a kötelezett szolgáltatók a 9. cikk (2) bekezdésével összhangban kiemelt kockázatot jelentő harmadik országgént azonosított harmadik országokban letelepedett természetes vagy jogi személyek esetében egy vagy több további enyhítő intézkedést alkalmazzanak az alábbiak közül:

- a) további fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazásának kötelezővé tétele a pénzügyi intézmények számára;
- b) fokozott releváns jelentéstételi mechanizmusok vagy a pénzügyi ügyletekről való következetes jelentéstétel bevezetése;
- c) az azonosított országból származó természetes vagy jogi személyekkel való üzleti kapcsolatok vagy pénzügyi ügyletek korlátozása.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt intézkedéseken túlmenően és az Unió nemzetközi kötelezettségeinek eleget téve a tagállamok a 9. cikk (2) bekezdésével összhangban kiemelt kockázatot jelentő harmadik országgént azonosított harmadik országok esetében alkalmazhatják a következő intézkedések valamelyikét:

a) annak megtagadása, hogy az érintett országból származó pénzügyi intézmények leányvállalatot vagy fióktelepet vagy képviseleti irodát hozzanak létre, vagy annak egyéb módon történő figyelembevételé, hogy az adott pénzügyi intézmény olyan országból származik, amely nem rendelkezik a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre szolgáló megfelelő rendszerekkel;

b) annak megtiltása, hogy pénzügyi intézmények fióktelepet vagy képviseleti irodát hozzanak létre az érintett országban, vagy annak egyéb módon történő figyelembevételé, hogy az adott pénzügyi intézmény olyan országból származik, amely nem rendelkezik a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre szolgáló megfelelő rendszerekkel;

c) annak megtiltása, hogy pénzügyi intézmények az érintett országban található harmadik felekre támaszkodjanak az ügyfél-átvilágítási folyamat elemeinek lefolytatása céljából;

d) annak előírása, hogy a pénzügyi intézmények vizsgálják felül és módosítsák, illetve szükség esetén szüntessék meg az érintett országból származó pénzügyi intézményekkel fennálló levelezőbanki kapcsolataikat;

e) fokozott felügyeleti vizsgálatok vagy külső ellenőrzési követelmények előírása az érintett országbeli pénzügyi intézmények fióktelepei és leányvállalatai tekintetében;

f) fokozott külső ellenőrzési követelmények előírása a pénzügyi csoportoknak az érintett országban található bármely fióktelepe és leányvállalata tekintetében.

(4) A (2) és (3) bekezdésben foglalt intézkedések bevezetésekor vagy alkalmazásakor a tagállamok megfelelően figyelembe veszik a pénzmosás megelőzése és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem területén illetékes nemzetközi szervezetek és standardalkotó intézmények vonatkozó értékeléseit, felméréseit, illetve jelentéseit az egyes harmadik országok jelentette kockázatok tekintetében.

(5) A tagállamok a (2) és (3) bekezdésben foglalt intézkedések bevezetését vagy alkalmazását megelőzően értesítik a Bizottságot.”

(8) A 27. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A tagállamok biztosítják, hogy azok a kötelezett szolgáltatók, amelyekhez az ügyfél fordul, megtegyék a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a harmadik fél kérésre haladéktalanul rendelkezésre bocsássa az ügyfél vagy a tényleges tulajdonos azonosítási és kilétét igazoló ellenőrzési adatainak – köztük adott esetben a 910/2014/EU rendeletben meghatározott elektronikus azonosító eszközökkel szerzett adatoknak –, valamint a kiléte szempontjából fontos egyéb dokumentációnak a vonatkozó másolatait.”

(9) A 30. cikk a következőképpen módosul:

a) az (5) bekezdés első albekezdésének c) pontját és második albekezdését el kell hagyni;

b) a (6) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(6) Biztosítani kell, hogy az illetékes hatóságok és a pénzügyi információs egységek időben, korlátozás nélkül és az érintett jogi személyek riasztása nélkül hozzáférjenek a (3) bekezdésben említett központi nyilvántartásban szereplő valamennyi információhoz. A kötelezett szolgáltatók számára szintén lehetővé kell tenni az időben történő hozzáférést a II. fejezet szerinti ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzésekor.

A (3) bekezdésben említett központi nyilvántartáshoz hozzáféréssel rendelkező illetékes hatóságok azok a közigazgatási szervek, amelyek kijelölt felelősségi területe a pénzmosás vagy a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem, ideértve az adóhatóságokat és a pénzmosás, a kapcsolódó alaphüccselekmények és a terrorizmusfinanszírozás kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása, valamint a hüccselekményekből származó vagyon visszakövetése és lefoglalása vagy befagyasztása és elkobzása terén illetékes hatóságokat.”;

c) a (9) és a (10) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(9) A tagállamok a nemzeti jogban meghatározandó kivételes körülmények között eseti alapon részben vagy egészben felmentést adhatnak a tényleges tulajdonosra vonatkozó információkhoz való hozzáférés biztosítására irányuló, az (5) bekezdés b) pontja szerinti kötelezettség alól, amennyiben ez a tényleges tulajdonost csalás, emberrablás, zsarolás, erőszak vagy megfélemlítés kockázatának tenné ki, vagy ha a tényleges tulajdonos kiskorú vagy egyéb okból cselekvőképtelen.

Az e bekezdés alapján adott mentességek nem vonatkoznak sem a hitelintézetekre és pénzügyi intézményekre, sem pedig a 2. cikk (1) bekezdése 3. pontjának b) alpontjában említett kötelezett szolgáltatókra, amennyiben köztisztviselőről van szó.

(10) A tagállamok gondoskodnak az e cikk (3) bekezdésében említett központi nyilvántartások összekapcsolásáról a 2009/101/EK irányelv 4a. cikkének (1) bekezdésében létrehozott európai központi platformon keresztül. A tagállami központi nyilvántartásoknak a platformmal való összekapcsolása a Bizottság által a 2009/101/EK irányelv 4c. cikkével összhangban elfogadott végrehajtási jogi aktusokban meghatározott műszaki leírásoknak és eljárásoknak megfelelően történik.

A tagállamok biztosítják, hogy az e cikk (1) bekezdésében említett információk hozzáférhetők legyenek a 2009/101/EK irányelv 4a. cikkének (2) bekezdése szerint létrehozott, nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszeren keresztül, az e cikk (5) bekezdését végrehajtó tagállami nemzeti jogszabályokkal összhangban.

A tagállamok együttműködnek egymással és a Bizottsággal az (5) bekezdés szerinti különböző hozzáférési típusok végrehajtása érdekében.”

(10) A 31. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy ez a cikk alkalmazandó legyen a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló struktúrával, illetve feladatokkal rendelkező bizalmi vagyonkezelési konstrukciókra és egyéb, társulás jellegű jogi megoldásokra, amilyen például a fiducie, a Treuhand vagy a fideicomiso.

A tagállamok előírják, hogy a területükön igazgatott, kifejezett bizalmi vagyonkezelés esetében a vagyonkezelők megfelelő, pontos és naprakész információt szerezzenek és tartsanak nyilván a kezelt vagyon tényleges tulajdonosaira vonatkozóan. Ezek közé tartoznak az alábbiak kilétére vonatkozó információk:

- a) a vagyonrendelő;
- b) a vagyonkezelő;
- c) (adott esetben) a vagyonkezelést ellenőrző személy;
- d) a kedvezményezettek vagy a kedvezményezettek csoportja;

e) a kezelt vagyon fölött tényleges irányítást gyakorló bármely más természetes személy.”;

b) a cikk a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Az (1) bekezdésben említett információkat a bizalmi vagyonkezelés igazgatásának helye szerinti tagállamban létrehozott központi nyilvántartásban tárolják.”;

c) a (4) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(4) A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes hatóságok és a pénzügyi információs egységek időben, korlátozás nélkül és az érintett bizalmi vagyonkezelési konstrukció részes feleinek riasztása nélkül hozzáférjenek a (3) bekezdésben említett központi nyilvántartásban szereplő információkhoz. Szintén biztosítják, hogy a kötelezett szolgáltatók időben hozzáférjenek ezekhez az információkhoz a II. fejezetben foglalt, ügyfél-átvilágítási előírásoknak megfelelően. A tagállamok értesítik a Bizottságot e mechanizmusok jellemzőiről.

A (3a) bekezdésben említett központi nyilvántartáshoz hozzáféréssel rendelkező illetékes hatóságok azok a közigazgatási szervek, amelyek kijelölt felelősségi területe a pénzmosás vagy a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem, ideértve az adóhatóságokat és a pénzmosás, a kapcsolódó alaphüccselekmények és a terrorizmusfinanszírozás kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása, valamint a hüccselekményekből származó vagyon lefoglalása vagy befagyasztása és elkobzása terén illetékes hatóságokat.”;

d) a cikk a következő (4a) és (4b) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Az e cikk (3a) bekezdésében említett nyilvántartásban szereplő, a 2009/101/EK irányelv 7b. cikkének b) pontjában említettektől eltérő bármely bizalmi vagyonkezelésre vonatkozó információk a jogos igényüket bizonyítani képes bármely személy vagy szervezet számára hozzáférhetők.

A jogos igényüket bizonyítani képes személyek vagy szervezetek számára hozzáférhető információk a 3. cikk (6) bekezdésének b) pontjában meghatározott tényleges tulajdonos nevét, születésének hónapját és évét, valamint letelepedése szerinti országát foglalják magukban.

(4b) Amennyiben új ügyfélkapcsolatot alakítanak ki egy olyan bizalmi vagyonkezelési konstrukcióval vagy egyéb, társulás jellegű jogi megoldással, amely tekintetében a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat a (3a) bekezdés szerint nyilvántartásba kell venni, a kötelezett szolgáltatók adott esetben beszerzik a nyilvántartásba vétel igazolását.”;

e) a cikk a következő (7a) bekezdéssel egészül ki:

„(7a) A tagállamok a nemzeti jogban meghatározott kivételes körülmények között eseti alapon részben vagy egészben felmentést adhatnak a tényleges tulajdonosra vonatkozó információkhoz való hozzáférés biztosítására irányuló, a (4) és a (4a) bekezdés szerinti kötelezettség alól, amennyiben ez a tényleges tulajdonost csalás, emberrablás, zsarolás, erőszak vagy megfélemlítés kockázatának tenné ki, vagy ha a tényleges tulajdonos kiskorú vagy egyéb okból cselekvőképtelen.

Az első albekezdés alapján adott mentességek nem vonatkoznak sem a hitelintézetekre és pénzügyi intézményekre, sem pedig a 2. cikk (1) bekezdése 3. pontjának

b) alpontjában említett kötelezett szolgáltatókra, amennyiben köztisztviselőkről van szó.

Amennyiben egy tagállam az első albekezdés szerinti mentesség megadása mellett dönt, az nem korlátozhatja az illetékes hatóságok és a pénzügyi információs egységek információkhoz való hozzáférését.”;

f) a (8) bekezdést el kell hagyni;

g) a (9) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(9) A tagállamok gondoskodnak az e cikk (3a) bekezdésében említett központi nyilvántartások összekapcsolásáról a 2009/101/EK irányelv 4a. cikkének (1) bekezdésében létrehozott európai központi platformon keresztül. A tagállami központi nyilvántartásoknak a platformmal való összekapcsolása a Bizottság által a 2009/101/EK irányelv 4c. cikkével összhangban elfogadott végrehajtási jogi aktusokban meghatározott műszaki leírásoknak és eljárásoknak megfelelően történik.

A tagállamok biztosítják, hogy az e cikk (1) bekezdésében említett információk hozzáférhetők legyenek a 2009/101/EK irányelv 4a. cikkének (2) bekezdése szerint létrehozott, nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszeren keresztül, az e cikk (4) és (5) bekezdését végrehajtó tagállami nemzeti jogszabályokkal összhangban.

A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említettek közül kizárólag az aktuális tényleges tulajdonosokra vonatkozó, naprakész információkat tegyék hozzáférhetővé a nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszereken keresztül, továbbá, hogy az ezen információkhoz való hozzáférés megfeleljen az adatvédelmi szabályoknak.

A tagállamok együttműködnek a Bizottsággal az e cikk (4) és a (4a) bekezdése szerinti különböző hozzáférési típusok végrehajtása érdekében.”;

h) a cikk a következő (10) bekezdéssel egészül ki:

„(10) E cikk alkalmazásában a vagyonkezelők letelepedésének helye szerinti valamennyi tagállam a bizalmi vagyonkezelés igazgatásának helye szerinti országnak minősül.”

(11) A 32. cikk a következőképpen módosul:

a) a (3) bekezdés első albekezdése negyedik mondatának helyébe a következő szöveg lép:

„A pénzügyi információs egységnek képesnek kell lennie arra, hogy bármelyik kötelezett szolgáltatótól információt szerezzen és azt felhasználja.”;

b) a cikk a következő (9) bekezdéssel egészül ki:

„(9) Feladatai összefüggésében minden pénzügyi információs egységnek képesnek kell lennie arra, hogy bármelyik kötelezett szolgáltatótól információt szerezzen az e

cikk (1) bekezdésében foglalt célból, még akkor is, ha az adott kötelezett szolgáltató nem nyújtott be jelentést a 33. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint.”

(12) A szöveg a következő 32a. cikkel egészül ki:

„32a. cikk

(1) A tagállamok automatizált központi mechanizmust – például központi nyilvántartást vagy elektronikus adat-visszanyerési rendszert – vezetnek be, amely segítségével időben azonosíthatók a 2007/64/EK irányelv értelmében fizetési számlával rendelkező vagy fizetési számla felett ellenőrzést gyakorló természetes vagy jogi személyek, továbbá a hitelintézetek által az adott tagállam területén kezelt bankszámlák. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot e nemzeti mechanizmusok jellemzőiről.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a pénzügyi információs egységek és az illetékes hatóságok az ezen irányelvben foglalt feladataik ellátása céljából közvetlenül hozzáférjenek az (1) bekezdésben említett központi mechanizmusokban szereplő információkhoz. A tagállamok biztosítják, hogy minden pénzügyi információs egység képes legyen időben továbbítani az (1) bekezdésben említett központi nyilvántartásban szereplő információkat bármely más pénzügyi információs egységnek, az 53. cikknek megfelelően.

(3) Az (1) bekezdésben említett központi mechanizmusokon keresztül az alábbi információk érhetők el és kereshetők:

- a számlatulajdonos ügyfél és a nevében eljáró bármely személy tekintetében: név, továbbá a 13. cikk (1) bekezdésének a) pontját átültető nemzeti rendelkezésekben előírt egyéb azonosító adatok, vagy egyedi azonosító szám;
- a számlatulajdonos ügyfél tényleges tulajdonosa tekintetében: név, továbbá a 13. cikk (1) bekezdésének b) pontját átültető nemzeti rendelkezésekben előírt egyéb azonosító adatok, vagy egyedi azonosító szám;
- a bank- vagy fizetési számla tekintetében: IBAN-szám, valamint a számlanyitás és -zárás dátuma.”

(13) A 33. cikk (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„b) a pénzügyi információs egység kérelme alapján, annak minden szükséges információval való közvetlen ellátása.”

(14) A 39. cikk (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(3) Az (1) bekezdésben meghatározott tilalom nem akadályozza az információk közzétételét az ugyanazon csoporthoz tartozó tagállami hitelintézetek és pénzügyi intézmények között, illetve ezen intézmények és harmadik országokban található fióktelepeik és többségi tulajdonú leányvállalataik között, feltéve, hogy ezek a fióktelepek és többségi tulajdonú leányvállalatok maradéktalanul megfelelnek a 42. cikk szerinti csoportszintű politikáknak és eljárásoknak – beleértve az információ csoporton belüli megosztására vonatkozó eljárásokat is –, a csoportszintű politikák és eljárások pedig megfelelnek az ezen irányelvben meghatározott követelményeknek.”

(15) A 40. cikk (1) bekezdése a következőképpen módosul:

a) az a) és b) pont helyébe a következő szöveg lép:

„a) ügyfél-átvilágítás esetében a II. fejezetben meghatározott ügyfél-átvilágítási előírások teljesítéséhez szükséges dokumentumok és információk – köztük adott esetben a 910/2014/EU rendeletben meghatározott elektronikus azonosító eszközökkel szerzett információk – másolata, az ügyféllel való üzleti kapcsolat lezárását vagy az alkalmi ügylet időpontját követő öt évig;

b) az ügyletekkel kapcsolatos bizonyítékok vagy rögzített adatok, melyek lehetnek az ügylet azonosításához szükséges eredeti dokumentumok vagy az alkalmazandó nemzeti jog szerint bírósági eljárásokban elfogadható másolatok – köztük adott esetben a 910/2014/EU rendeletben meghatározott elektronikus azonosító eszközökkel szerzett információk –, az ügyféllel való üzleti kapcsolat lezárását vagy az alkalmi ügylet időpontját követő öt évig.”;

b) a bekezdés a következő albekezdéssel egészül ki:

„A második albekezdés egyúttal a 32a. cikkben említett központi mechanizmusokon keresztül hozzáférhető adatokra is alkalmazandó.”

(16) A 47. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok biztosítják a virtuális és törvényes fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók, a letétkezelő pénztárca-szolgáltatók, a pénzváltó irodák és a készpénzes csekkbeviteli helyek, valamint a bizalmi vagyonkezelési tevékenységet végző vagy társasági szolgáltatók nyilvántartásba vételét vagy működésének engedélyezését, és a szerencsejáték-szervezők működésének szabályozását.”

(17) A 49. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„49. cikk

A tagállamok biztosítják, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemben részt vevő döntéshozók, pénzügyi információs egységek, felügyelet és egyéb illetékes hatóságok – például az adóhatóságok – rendelkezzenek olyan hatékony mechanizmussal, amely lehetővé teszi számukra, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre irányuló politikáik és tevékenységük kidolgozása és végrehajtása terén együttműködjenek, és azt a tagállamon belül koordinálják, többek között a 7. cikk szerinti kötelezettségük teljesítése céljából.”

(18) A VI. fejezet 3. szakasza a következő IIa. alszakasszal egészül ki:

„IIa. alszakasz

Az illetékes hatóságok közötti együttműködés

50a. cikk

A tagállamok nem tiltják és nem sújtják ésszerűtlen vagy indokolatlanul korlátozó feltételekkel az illetékes hatóságok közötti információcserét és támogatásnyújtást. A tagállamok kimondottan biztosítják, hogy az illetékes hatóságok ne utasítsák vissza a segítségnyújtás iránti kérést az alábbi okokból:

- a) a kérést úgy tekintik, hogy annak adóügyi vonatkozásai is vannak;
- b) a nemzeti jogszabályok titoktartási kötelezettséget vagy az adatok bizalmas kezelésére vonatkozó kötelezettséget írnak elő a kötelezett szolgáltatók számára, kivéve, ha a keresett releváns információ ügyvédi titoktartási kötelezettség vagy szakmai titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozik;
- c) a kérést fogadó tagállamban vizsgálat, nyomozás vagy eljárás van folyamatban, kivéve, ha a segítségnyújtás hátráltatná a szóban forgó vizsgálatot, nyomozást vagy eljárást;
- d) a kérést benyújtó hatóság jellege vagy jogállása eltér a kérést fogadó illetékes hatóságétól.”

(19) Az 53. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a pénzügyi információs egységek – saját kezdeményezésre vagy kérésre – kicseréljék az olyan információkat, amelyek fontosak lehetnek a pénzmosással vagy a terrorizmusfinanszírozással, illetve az abban érintett természetes vagy jogi személyekkel kapcsolatos információknak a pénzügyi információs egység általi kezelése vagy elemzése során, függetlenül a kapcsolódó alaphüccselekmények típusától, és még abban az esetben is, ha a kapcsolódó alaphüccselekmények típusa az információcsere pillanatában nem ismeretes.”;

b) a (2) bekezdés második albekezdésének második mondata helyébe a következő szöveg lép:

„Az említett pénzügyi információs egység a 32. cikk (9) bekezdése szerint megszerzi az információkat, és haladéktalanul továbbítja a válaszokat.”

(20) Az 55. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A tagállamok biztosítják, hogy a megkeresett pénzügyi információs egység a kapcsolódó alaphüccselekmény típusától függetlenül haladéktalanul megadja a lehető legszélesebb körű előzetes hozzájárulást az illetékes hatóságok részére történő továbbításához. A megkeresett pénzügyi információs egység nem tagadhatja meg az információk továbbításához való hozzájárulást, kivéve, ha ez kívül esne a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályainak alkalmazási körén, hátráltatná valamely bünyügyi nyomozás lefolytatását, egyértelműen aránytalan lenne valamely természetes vagy jogi személynek vagy a megkeresett pénzügyi információs egység tagállamának jogos érdekeihez képest, vagy bármely egyéb módon ellentétes lenne az adott tagállam jogának alapelveivel. A hozzájárulás megtagadását megfelelően indokolni kell.”

(21) Az 57. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„57. cikk

Az adóbűncselekmények nemzeti jogi meghatározásai közötti eltérések nem akadályozhatják a pénzügyi információs egységek más pénzügyi információs egységeknek való segítségnyújtásra vonatkozó képességét, és nem korlátozhatják az 53., 54. és 55. cikk szerinti információtovábbítást és -felhasználást.”

- (22) A 65. cikk a következő második bekezdéssel egészül ki:

„A jelentést szükség esetén megfelelő javaslatok kísérik, ideértve adott esetben a virtuális fizetőeszközökkel, a felhasználók kilétét és a pénztárcacímeket rögzítő, a pénzügyi információs egységek számára hozzáférhető központi adatbázisok létrehozására és fenntartására vonatkozó felhatalmazásokkal, valamint a virtuális fizetőeszközök felhasználói számára kidolgozott nyilatkozatmintákkal kapcsolatos javaslatokat.”

- (23) A 66. cikk első bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„A 2005/60/EK és a 2006/70/EK irányelv 2017. január 1-től kezdődően hatályát veszti.”

- (24) A 67. cikk (1) bekezdése első albekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2017. január 1-jéig megfeleljenek. Az említett intézkedések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.”

- (25) A III. melléklet 2. pontjának c) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„c) nem személyes üzleti kapcsolatok vagy ügyletek, bizonyos biztosítékok – például a 910/2014/EU rendeletben meghatározott elektronikus azonosító eszközök vagy releváns bizalmi szolgáltatások – nélkül.”

2. cikk

A 2009/101/EK irányelv módosítása

A 2009/101/EK irányelv a következőképpen módosul:

1. Az 1. fejezet a következő 1a. cikkel egészül ki:

„1a. cikk

Alkalmazási kör

A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk közzétételére vonatkozó intézkedések alkalmazása során tisztetben kell tartani a tagállam alábbiakra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási előírásait:

a) az (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv* 30. cikkében említett társaságok és egyéb jogi személyek, köztük a társaságoknak az ezen irányelv 1. cikkében említett típusai, kivéve a nonprofit társaságokat;

b) a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vezetéséből álló vagy arra is kiterjedő üzleti tevékenységet végző és a szóban forgó üzleti tevékenység keretében profitszerzés céljából a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagyonkezelőjeként eljáró személy tulajdonában lévő vagy általa kezelt vagyontárgyakból álló bizalmi vagyonkezelési konstrukciók, valamint a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások egyéb típusai.

* Az Európai Parlament és a Tanács 2015. május 20-i (EU) 2015/849 irányelve a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.).”

2. A 2. fejezet a következő 7b. cikkel egészül ki:

„7b. cikk

A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk közzététele

- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az ezen irányelv 1a. cikkének a) és b) pontjában említett jogi személyek kötelező jelleggel közzétegyék a tényleges tulajdonosaikra vonatkozó megfelelő, pontos és naprakész információkat, az (EU) 2015/849 irányelv 30. és 31. cikkével összhangban.

Ez az információ magában foglalja a tényleges tulajdonos nevét, születésének hónapját és évét, állampolgárságát és letelepedése szerinti országát, továbbá a kezelt vagyoni érdekeltség jellegét és nagyságrendjét.

- (2) Az (1) bekezdésben említett, tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk közzétételét az (EU) 2015/849 irányelv 30. cikkének (3) bekezdésében és 31. cikkének (3a) bekezdésében említett központi nyilvántartásokon keresztül biztosítják.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikk (1) bekezdésében említett, tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk a 4a. cikk (2) bekezdésében említett, a nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszereken keresztül nyilvánosan is hozzáférhetők legyenek.
- (4) A tagállamok a nemzeti jogban meghatározott kivételes körülmények között eseti alapon részben vagy egészben felmentést adhatnak a tényleges tulajdonosra vonatkozó információkhoz való hozzáférés biztosítására irányuló, az (1) bekezdés szerinti kötelezettség alól, amennyiben ez a tényleges tulajdonost csalás, emberrablás, zsarolás, erőszak vagy megfélemlítés kockázatának tenné ki, vagy ha a tényleges tulajdonos kiskorú vagy egyéb okból cselekvőképtelen.
- (5) A tényleges tulajdonosok (1) bekezdésben említett személyes adatainak közzététele azt a célt szolgálja, hogy a harmadik felek és a civil társadalom egésze megismerhessék a tényleges tulajdonosok kilétét, ami a fokozott nyilvános ellenőrzés

révén hozzájárul a jogi személyekkel és jogi konstrukciókkal való visszaélés megelőzéséhez. Ennek érdekében helyénvaló, hogy az információ a nemzeti nyilvántartásokon és a nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszeren keresztül az adott társaság nyilvántartásból való törlését követően legfeljebb 10 évig nyilvánosan hozzáférhető maradjon.”

3. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezen irányelvnek legkésőbb 2017. január 1-jétől megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

4. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

5. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök